

Ara 5 lej

Director-Főszere-
cséző: Dr. Mar-
ton Ernő. Admi-
nistrátor delegat si girant responsa-
bil-Felölés igazgató: Schwartz Endre
Proprietar-Tulajdonos: Fraternitas
S. A. R. de Editura Registrat publica-
tionilor periodice No. 43. Dos. 889-
1938. Tribunalul Cluj, Secția III.

Kedd, július 26.
1938-5698. Tamuz 27.
XXI. évfolyam, 165. szám.

VI KELLÉK

ZSIDÓ NAPILAP

VILAG TÜKRÉ

Eltemették Mária királynét

Forró könnyek ültek a királyi család és a nép ezreinek szemeiben a temetés alatt. Örök nyugalomra helyezték a nagy királynét Curtea de Argeșben. Káprázatos gyászpompával kísérték utolsó útjára a nagy halottat

Bucuresti, július 25. A nagy királyné temetésének utolsó akkordjai tegnap délután zajlottak le Curtea de Argeșben. A pompájában és külsőségeiben káprázatos temetés a vasárnapi reggeli órákban vette kezdetét és a délutáni órákban ért véget.

A curtea de argesi királyi sírkapuja becsukódott a nagy királyné koporsója mögött és a hatalmas gyászoló tömeg fájó szívvel hagyta el a komor temetkezési helyet.

A gyászpompá véget ért, de a szívek tovább gyászolnak. Tovább gyászol a fenséges királyi család és tovább gyászolnak Románia népének milliói.

A méreteiben és külsőségeiben egyaránt kimagasló temetésről alábbi tudósításaink számolnak be:

Az utolsó díszorség

Mária királyné ravatalánál a vasárnapra virradó hajnali óráktól kezdve utolsóának a királyi család, élén Őfelségével, a királlyal állott díszorséget. A teremben áhítatos csend uralkodott. A nagy trónterem valóságos templommá változott, amelyben minden, ami csak nemes, emelkedett és kegyelmes az országban, fájdalommal vette körül a virágos ravatalt, amelyen fátylók és őrző kardok között nyugodott Mária királyné, aki egész életét áldozta Romániáért, hazájáért.

Végtelen fájdalommal állta körül a királyi család a ravatalt s mellettük Őfelsége udvarának katonái és polgári méltóságai. Itt vannak a rendkívüli követek is, viaszápadtan, szomorúan és magukba mélyülten. Továbbá a miniszterek és volt miniszterek, az ország magas méltóságai s a vitézek legválogatottabb csoportja, a Mihail Viteazul-rend tagjai.

Gyászistentisztelet

Mélységesen megható keretek között tartották meg a gyászistentiszteletet, melyet Nicolae Balan transzilvániai, Visarion Puiu bucovinai metropolitá, Efrém, a besarabiai metropolita helyettese, a pátriárka vikáriusa, Nae Popescu lelkész, államtitkár, Emilian archimandrita és négy diakonus végzett. A papságot a pátriárka kórusa kísérte.

A gyászistentisztelet pontosan nyolc óra 40 perckor kezdődött. A koporsó előtt Őfelsége a király állott és jobbján Erzsébet királyi hercegnő. Az Őfelsége után következő első sorban Mária jugoszláv anyakirályné Őfelsége és Ileana főhercegnő, következőleg Miklós herceg és Mihály nagyvajda állottak, oly módon, hogy a trónörökös közül, közvetlenül Őfelsége mögött állott. Jobbról és balról a királyi család rokonai foglaltak helyet, valamint a külföldről érkezett rendkívüli kiküldöttek.

Miron Cristea pátriárka nem volt a szertartást végző magas papság között, hanem miniszterelnöki minőségben Őfelsége a király mögött helyezkedett el.

Könnyeznek a gyászolók

Közvetlenül a ravatal előtt ezüst koszorú állott és a Hohenzollern-család koszorúi.

A ravatal baloldalán álltak a görög katolikus és római, katolikus egyházak, akik nem vettek részt a szertartásban. Ezek mögött helyezkedtek el a többi egyházak. Megjelentek a nevezettek kívül a trónteremben felállított ravatal előtt az országban tartózkodó összes államtitkárok és a diplomáciai kar, valamint a semmizsók tagjai.

Az evangélium felolvasásának ideje alatt Mária jugoszláv anyakirályné és Ileana főhercegnő letérdeltek.

Az istentisztelet befejeztével a trónterem magas gyászoló közönsége könnyekben tört ki.

Az evangélium olvasása után leemelték a koporsót a ravatalról s a gárda tiszteletadásra és a királyi himnusz hangjai mellett kivitték

Az utakon mindenütt könnyes szemmel kísérték a halott királynét szeretett népe.

A kolostor lépcsőin a menetet Mária jugoszláv anyakirályné Őfelsége és a hercegnő, valamint Miron Cristea pátriárka-miniszterelnök és a királyi tanácsosok fogadták. A koporsót a bíbor kárpit alatt közepesen elhelyezett ravatalra helyezték a templommal szemben. A baldachin egyik oldalán a király

a nagy királyné koporsóját a csodálatosan szép nyári reggelbe, ágyutalpra tették s megindult a gyászmenet a mogosiaai királyi pályaudvar felé. Busan szoltak a főváros összes harangjai s az utkeresztözéseknél elhelyezett zenekarok a királyhimnuszt játszták.

Mindörökké...

Mikor a királyné koporsója s az azt követő gyászmenet megérkezett a királyi pályaudvarra, a 4. huszárezred tisztjei feltették a halottas vonatra s a királyi gárda zenekara utolsó tiszteletadásul való búcsúzás közben két tábornok a koporsóra helyezte a királyné koronáját s az említett ezred tisztjei elfoglalták helyeiket díszorség gyanánt a ravatal négy sarkánál.

A gyászvonaton helyet foglaltak a király Őfelsége, a királyi család tagjai. Mária királyné, az ország koronás anyja elhagyta Bucurestit mindörökké.

Az örök nyugalom helyén

Bucurestiből Curtea de Argeșbe a felsorakozott lakosság mindenütt a legnagyobb fájdalommal szemlélte a gyászvonatot. A királyok temetési helyére való megérkezés után a Bucurestibe hasonló sorrendben megalkult a gyászmenet és elindult a kolostor felé.

A nemzeti szocialista szellem

Irá: Thomas Mann

Thomas Mann ezt a címkét Amerikában mondotta el, a németországi keresztény menekültek segélyezésére összehívott gyűlésen.

Sok gyűlölet van a világban. Mi sem modhatnánk, hogy nem tanultunk meg gyűlölködni. Gyűlölködnünk, noha egyidejűleg szegyenkeznünk felette. Mert a gyűlölet, mint minden szenvedély, a gyűlölet tárgyához köt, mégha nemleges értelemben is és önön színvonalunk alá süllyeszti bennünket. A nemzeti szocializmus efféle általunk gyűlölött és az egész világra veszedelmes valami.

Legszívesebben nem törődünk vele s mégis rákényszerülünk, sajnos, a vitafására. Az emberiség egy jelentékeny részének kutatnia kell a nemzeti szocializmus gondolkodási módját, terminológiáját és ostoba megkülönböztetéseit. Széleskörűen foglalkozni kell a gyűlöletes és értelmetlen fajelmélettel, amely, szavaiban gyakorta kényszerül az „árja” és „zsidó” megnevezésre s így, csodálatunkra és megdöbbenésünkre, rákényszerülünk az ut szélien mitológikus gondolkodásmódra... épen úgy, mint ahogyan más nemzetek kénytelenek a szörnyű fegyverkezéssel lépést tartani, ámbar békét óhajtanának és a háborút bűnnek tartják az Isten szemében.

Megkísérelték, hogy a német menekültek között is megkülönböztessék a zsidókat és nemzsidókat, ámbar az effajta megkülönböztetés vitán alól áll. Megkülönböztetést lehetne tenni a menekültek ama csoportja között, amely semmi esetre sen akarta vagy akarja többé Hitler-Németország levegőjét szivni és ama csoportja között, amely szívesen ottmaradt és tovább dolgozott volna, ha ezt megengedték volna neki. Felesleges is kijelentünk, hogy rokonszenvünk és felháborodásunk a német emigráció zsidó részével kapcsolatban is fennáll. Mert ennek a népek a sorában — sokan vannak közülük politikailag teljesen közönyösek vagy tapasztalatlanok, akik nem bírják megérteni, mit cselekszenek velük — van valami elementum, ami a legmélyebben megindító.

S ha valami különös oka lehet annak, hogy az ugynevezett „árja” vagy helyesebben mondva „keresztény” csoportot rokonszenvünkkel támogassuk s ha valami különösképpen sürgető oka van a bátor szerencsétlenek megsegítésének, akkor ez csak az lehet, hogy ők tisztán és láthatólag meggyőződésük mártírjai, ami a passzív áldozat állapotából az aktív harcosok soraiba emeli őket a nemzeti szocializmus világbontása elleni küzdelemben.

Nagy hiba lenne azt hinni, hogy a menekültproblema zsidókérdés. Tisztán állhat előttünk, hogy a nemzeti szocialista zsidóüldözés a keresztény üldözéssel párhuzamosan folyik s hogy mindkét pogrom ugyanannak a barbár és szemtelen világ-nézetnek a kifejeződése.

A nemzeti szocialista antiszemitizmus egyben keresztényellenes is. Ennek az előnye, hogy közelebb sodor bennünket a kereszténységhez s új krisztusi tevékenységre serkent mindnyájunkat. Én, mint születésemnél és neveltetésemnél fogva protestáns, szellemiségem építményét és formáját a német protestantizmustól kaptam. De már korán az volt a meggyőződésem, hogy a kereszténység eszméjét a vallási vitáktól mentesítetten kell átélnem.

A zsidóságból kisarjadó kereszténység

Curtea de Argeșből királyi különvonattal érkeztek vissza Bucurestibe az este folyamán Őfelsége a király, a királyi ház tagjai és a magas vendégek. A királyi vonat 21 órakor érkezett meg a fővárosba. A vonatból elsőnek a király Őfelsége, Mihály nagyvajda, (Folytatása a nyolcadik oldalon.)

A romániai kivándorlás problémája és Amerika

Beszélgetés Mr. Frederick Hibbard bucaresti amerikai ügyvivővel, az USA égető szociális kérdéseiről és Roosevelt harmadszori jelöltetéséről

már kezdettől fogva a nyugati kultúra pillérét jelentette számomra. A mi civilizációnk éppen annyit köszönhet neki, mint az ókori. A kereszténység elleni minden támadás és erkölcsiségének tagadása egy oly állapotba való visszacsúszást jelent, amelyet csak barbárnak lehet nevezni. Különösen áll ez az eset Németországra, amely időről-időre abba a tévedésbe esik, hogy a Földközi tenger kulturáját és befolyását lerázhata magáról s egy önálló kultúrába kigyózhathat bele. Mily tévedés.

A német szellem csak azóta létezik, amióta Teut fia a kereszténységet felveték. — A teuton és földközítengeri életformák egyesülése emelte ki Németországot, mint nemzetet s ha Németország a kereszténységet elhullajtáná, nem maradna más belőle, mint az emberi műveltség-re értelmetlen, haszontalan és veszélyes barbarizmus.

Az Egyesült Államokban való átutazásomban sok városban beszéltem a demokráciáról s szükséges volt, hogy a magukat fasisztáknak nevező hatalmakat vitászerűleg jellemezzem. Egyik egyetemi városban felállott egy fiatal, angol egyetemi hallgató s a kérdés formájában megjegyezte, hogy én fejtegetéseimben minden jót a demokrácia és minden rosszat a faszizmus számlájára írok. Így elfeledkezem az igazságszállásról és méltányosságra vonatkozó keresztényi szabályról. Azt feleltem neki, hogy a demokráciáért tartott beszédeimben éppen a kereszténységet védelemem. Nem tudja-e Ön, kérdeztem tőle, hogy Németországban a kereszténységet a demokráciával együtt üldözik s vajjon nincs-e jogom a kettőt azonosítani, ha a lényeges emberi tartalom koncepciójukban azonos?

Ugy tetszik nekem, hogy a demokrácia ama ideáloknak a politikai neve, amelyeket a kereszténység, mint vallás, a földön elterjesztett. Akár vallási, akár politikai néven nevezzük is őket, mind a kettőt fenyegetik s a nyugati kultúra érdekében e fenyegetést vissza kell torpantani.

Ismét olyan dolgok történtek, amelyeket nem bírnak felfogni: a nemzeti szocializmus szörnyű hadjárata Ausztria ellen. Bécs, amelyet mindnyájan szeretünk s amely a birodalomnak a nemzeti szocializmus által való meghódítása óta a keresztény-nyugati civilizáció, német szellem és a német nyelv menhelye lett, elveszett s a menekülők új árama önti el a világot. Borzongatók a mártírútok, amelyek elől a szerencsétlenek megfutnak. Elmondották nekem, hogyan végezte Egon Friedell. Egy házban lakott egy leánnyal, akit rohamosztagosok látogattak. Ezek egyszer a leány lakására tartottak, de tévedésből az író lakásába csöngették be. Friedell ajtót nyitott s meglátta az egyenruhás embereket a küszöbön. Mivel tudta, mily borzalmas dolgokra képesek, megfordult, az ablakhoz szaladt és az uccára vetette magát.

Szörnyethalt s az ember talán szerencsét kívánhat neki. Legalább megtakarította a megalázásokat és kínokat, amelyeket másoknak el kell szenvedniük.

A világ gyakorta nehezen érti ezt meg. Nincs elég fantáziája ahhoz, hogy a náci-remségeket felfoghassa. Jellegzetes Bernard Shawnak, ennek a zárogó szellemnek egy levele, amelyet Zürichbe menekült fordítottjának, Trebitschnek küldött, aki irodalmi tervek terjesztett elébe. — Azt írta, hogy a tervek nem érdeklik, de tudni szeretné, miért hagyta el Trebitsch Bécsét? Hát csodálkozhatunk-e azon, ha a tömegek egyszerű tagjai sokszor nem képesek megérteni bennünket?

Villám csapott bele egy templomba. Bucarestből jelentik: Daesti községben (Arges megye) tegnap villám csapott bele a templomba. A kegyesek mind elpusztultak, a híbián kivül.

Az ügyvédi kamarák vezetőinek találkozója. Aradról jelentik: Az aradi ügyvédi kamara értesítést kapott, hogy a transzilván ügyvédi kamarák dékánjai július 30-án Clujon megbeszélést tartanak. Az aradi ügyvédi kamara megbízottjai résztvesznek az értekezleten, annál inkább mert a kamarát felkérték, hogy a kisebbségi ügyvédek nyelvvizsgájával kapcsolatban követelt eljárás részletesen ismeresse.

Bucaresti, július 25. A Strada Povernei egyik szépen parkirozott villájában székel az Északamerikai Egyesült Államok bucaresti követsége. Franklin Günther követ távollétében, aki a román fővárosból Bernbe helyezték és népszövetségi megfigyelővé avaszták Leeland Harrison amerikai minisztert váltotta fel, első követségi titkári minőségben Mr. Frederick Hibbard vezeti az amerikai követséget. Mr. P. Hibbard egyike a bucaresti diplomáciai szalonok legrokonoszevőbb alakjainak, markáns, szemüveges alakja egyetlen olyan alkalomról sem hiányzik, amelyen a diplomácia és az előkelő bojárvilág ad egymásnak találkozót.

A követségi körökben jelenleg élénken folalkoztatja Roosevelt elnöknek kezdeményezése, amelyre érdeklődéssel figyelt fel a Lac Leman kies szépségű partjain levő Evian francia fürdőhelyen összeült világértekezlet munkáját figyelemmel kísérvő 53 népszövetségi ország közvéleménye. Hogy kellőképp tájékozathassuk közvéleményünket az USA elnökének nagyjelentőségű kezdeményezéséről, érdekesnek látszott meginterjúvolni Mr. Hibbardot.

Öt ezer kérelmező Romániából

A követségi ügyvivő, aki nemrégiben járt Amerikában, amikor is tengerentúli hazája szociális helyzetéről is közvetlenül tájékozódott, a szeretetreméltó yankee nyá jasságával fogadta az újságírókat.

— Az eviani konferencia újabb szönyegre hozta az emigráció kérdését — mondtam. Volna szives kifejtetni miben látja követ ur Roosevelt köztársasági elnök akciójának tulajdonképeni jelentőségét és hátterét?

Pillanatnyi szünet, majd Mr. Hibbard így válaszolt:

— Mr. Roosevelt kezdeményező lépésének, amellyel mintegy az USA pártfogása helyezte a kivándorlásra kényszerített zsidóság sorsát, már jelen pillanatban is messzesugárzó óriási hatása jelentkezik az egész világon. A politika által hontalanságra ítélt milliós tömegek újbóli letelepülésének kérdését hazánk egymagában nem oldhatja meg, de Mr. Roosevelt minden kétségen felül elért annyit, hogy az emigráció szempontjából számbajöhető országok — elenyésző kivétellel — ezentul nagyobb megértést és elfogulatlanabb figyelmet tanúsítsanak majd a zsidó bevándorlók befogadása tekintetében.

— Romániából öt ezer ilyen természetű kérvény érkezett követségünkhöz, az év kezdete óta, ami a letitni politikai rezsim által támogatott atmoszférára vezethető vissza. A kérvények legnagyobb része jó módu személytől ered, aki megfelelő anyagi felkészültséggel kezdene hozzá tengerentúli, friss egzisztenciájának megalapításához. Ezidőszereint azonban a régi kivándorlási törvényeink által megszabott kvóta van érvényben, aminek következtében csak a jövő év januárjában összeült parlamenti kongresszuson foglalkozhatik a bevándorlási arányszám megfelelő emelésére irányuló előterjesztéssel.

De csak háromszázhatvenhétven lehetnek

— Így a folyó évben csak 377 kivándorló kérelmét teljesíthetjük, alkalmazkodva annak a létszámnak a tíz százaléka-hoz, amelyre tehető a törvényeink értelmében mérvadó 1890-es évben a csillagos lobogó védelme alatt élt románok száma. Jelenleg érezhető kivándorlási tendencia nyilvánul meg Romániában és az amerikai vezető tényezők hangulatából következtetve, a jövő év folyamán kongresszusunk által engedélyezendő szélesebb keretek között megoldhatjuk majd a Romániából Amerikába gravitáló személyek emigrációs óhaját is.

— A magunk részéről a beérkezés sorrendjében intézzük el a kérvényeket.

— Érdekes egyuttal emlékeztetni az Evianban feltárt adatoknak arra a részére is, mely szerint az egykori monarchia te-

rületéről: 1881 óta több mint egymillió főnyi zsidóság vándorolt ki a tengerentúltra. Nem szabad különben elfelejtenünk, hogy az USA gazdasági erőforrásait időszerint tizenegymillió amerikai munkanélküli igénybeveszi, ami miatt 1939 után is számításba kell venni a körülményt, vajjon az emigrálni szándékozók rendelkeznek-e az ujrakezdéshez engedhetetlenül szükséges anyagi eszközökkel, illetve elég odakin az újvilágban rokonuk, vagy barátjuk, aki kezességet vállal értük.

— Arra a kérdésre, hogy milyen titkos mozgatók rejlik Roosevelt eljárása mögött, aki — mint tudjuk — voltaképpen maga sugalmazta az eviani világértekezlet összehívását, csak elnökünk mélyesges emberszeretetében lelhetjük meg a választ, no meg nem csekély mértékben a tulajtevőn magas pozíciót betöltő amerikai zsidóságnak az USA politikájára gyakorolt szellemi befolyásában. Ezért az Egyesült Államok a folyó esztendőben 25 ezer osztrák és német zsidó számára nyújt letelepítési lehetőséget. A „Menekültek Népszövetségének”, amely mint állandó szerv Londonban fog működni, arra is gondja lesz, hogy a távozni kényszerülő vagyonos zsidó lakosság emigrációja során megkapja javai ellenértékét, a Németországban és más közép-európai országban gyakorolt eddigi uzussal ellentétben.

— Ami végül a kiemelkedő szakembereket, intellektueket, művészeket, muzikusokat, írókat, stb. illeti, ezek letelepítésének elősegítése érdekében az amerikai kormány kivételt szokott tenni.

— Megállapítható tehát, — fűzte tovább mondanivalóját Frederick Hibbard —, hogy az elnök lépése sikerrel járt, amennyiben ezentul a politikai emigránsok sorsával egy kellő anyagi eszközökkel rendelkező és diplomáciai értelemben is tekintélyes nemzetközi hivatal fog törődni.

— Milyennek látja ügyvivő ur az Amerika és Románia közötti gazdasági kapcsolatokat?

— Éppen a legutóbbi napokban alakult meg — feleli Frederick Hibbard — a Román-Amerikai Kereskedelmi Kamara, ezzel egyidejűleg pedig Newyorkban az Amerikai Román Kereskedelmi Kamara. Már ebből is kitűnik, hogy a két ország között igazán tekintélyes távolság ellenére nagy számban akad olyan áru és kereskedelmi cikk, amely elbírja a magas futárköltséget. Így Amerika gépeket, öntvény-motorokat szállít Romániába, ahol a gabonát, diót, szőlőt, konyakot, gyapotot és végül különböző métermékeket exportálhat a tengerentúli piacra. Különben a két ország közötti kereskedelmi relációk egyre javuló állapotot mutatnak.

— Hogyan itéli meg Amerikában Roosevelt harmadszori jelöltetésének kilátásait?

— Roosevelt hallatlanul népszerű, azonban az amerikai közvélemény tántoríthatatlan híve a tradícióknak, már pedig az Egyesült Államokban kimondott tradíciók, hogy bármelyik elnök legfeljebb két cikluson keresztül rezideálhat a Fehér Házban. Így tehát csaknem bizonyos, hogy nagytehetségű elnökünk, aki nélkül a kontinens közvéleménye aligha tudná elképzelni a mai demokratikus Amerikát, ha a jövő év júliusában be is nevezne az 1940-es évi enköválasztásra, bizony nagy nehézségek árán győzne csupán...

— Az utóbbi években nálunk — mint erről magam is meggyőződtem legutóbbi amerikai tartózkodásom alatt, forradalmi jelentőségű átalakulás történt kevés kézbentartogatott vagyonainknak a minél szélesebb körökbe való átszivárgása, valamint a kispolgárság anyagi beérkezésének meggyorsítása érdekében. Ez nagyon természetes is, hisz a mi százharmincmillió lakosunkban mégis csak az a legmértvadóbb szempont, hogy mi után vagyunk az amerikai népi tömegek? Pontos statisztikusok kiszámították, hogy kormányunk minden munkadpercében 260 dollárral segélyezi a munkanélkülieket, ami évenként nyolcmillió dollárnál jóval nagyobb összegnek felel meg! — fejezte be érdekes mondanivalóját Mr. Frederick Hibbard. (s. i.)

Anglia fegyverkezik...

Megkezdtek a termelést az „árnyékgyárak”

London, július 25. Kerek két esztendőig tartó serény előkészítő munka után az angol hadipárt kiegészítő, ugynevezett árnyékgyárak megkezdtek a termelést. Ezeknek az árnyékgyáraknak legnagyobb része a repülőgéppár kiegészítésére szolgál és gépkocsigyár-telepeken épült fel.

Az első árnyékgyárban készült bombavető repülőgépet most adták át az állam káptviselőinek, Sir Kingsley Wood légügyi miniszter jelenlétében a birminghami Austin-motor gyárban.

Az ünnepélyes alkalommal a légügyi miniszter rövid beszédet mondott, amelyben közölte, hogy a kormány eddig tizenegy millió font sterlinget fordított árnyékgyárak építésére. Anglia mindent megtesz, hogy hatalmassá építse ki légi haderejét s a kormány szilárdan meg van róla győződve, hogy Anglia egész fegyverkezése csak a békének tesz jó szolgálatot. A háború elriasztására az a legjobb eszköz, ha Angliának hatalmas légihadereje van.

Rezet, chromot, mangánércet, kokszt és gyapjút szállít Törökország Romániának

Elvi megegyezés jött létre a Törökországban immobilizált ötven millió lejes román követelés felszabadítására

Bucaresti, július 25. Törökország a romániai fűrészfűrű és petróleumnak egyik igen jó felvevő piaca. A múlt évben közel 50 ezer méter fűrészfűrűt vásárolt Törökország déli gyümölcsök exportálásához szükséges ládák készítésére és nagymennyiségű petróleumot is vett Romániától. Ezzel szemben az importált török áruk értéke jóval kisebb volt, úgy, hogy a török-román kárlingszámlán Románia javára mutatkozó szaldója ma már meghaladja az 50 millió lejt. Az immobilizált összeg felszabadítása érdekében a két ország delegátusai között tárgyalások folytak, amelyek kedvező eredményt jártak.

A létrejött elvi megegyezés értelmében Törökország Romániába 20.000 tonna mangánércet, 10 millió lei értékű gyapjút és pamuthulladékot, 150 tonna rezet, 2000 tonna chromot és 80 ezer tonna kokszt szállít,

ezenkívül jobbminőségű gyapjút bármilyen mennyiségben. A végleges egyezmény megkötése érdekében rövidesen Bucarestbe érkeznek egy török konzorcium megbízottja, aki a tárgyalásokban a romániai szakmai vállalatokkal lefolytatja a tárgyalásokat.

Borzalmas szerelmi dráma Bucarestben. Bucarestből jelentik: Borzalmas dráma történt ma a Putul lui Zamfir utcán. Egy Dorodea nevű napszámos leszurta Szepes Anna 16 éves lányt, majd mielőtt valaki közbelephetett volna, háromszor saját hátsóját szurta. A leány meghalt, Dorodea halálát közzé tette, hogy Dorodea vadházaszágban élt a leány anyjával, később szerelmese lett a lányba, aki azonban máshoz ment férjhez menni.

Nem f

Deris apróság párizsi nagy ki fogadtatásról

Párizs, július 25. Utazása után, mint arról, hogy Beszéltem olykor, hogy soha még nem látott királyváros. Mások azt is, hogy a közönség le, hogy a közelgárdista sűrű ki szoros rendőri résztil, (amelyel sokból állott) a látta a királyi

A vaifóság az, más volt uccán és más volt a felkésedésének token, ahol sok ablakokból és i gárdista sorfal éljenek hangzórályi párt egész meglepetés kisse De nemcsak az egyik franciakinek öltöztető hogy egy percrlyogva választott — Szerencsés kocsiból nem lá uniformisokat é Igaz, hogy a elérékenyítve: — We were t Amit lefordít a kis „thrilled lent: „Megható kivül volt, gy dacára.”

Talán a legjekeknek volt, alyaudvar gyönyé előtt várták a látásukról“ ma kedett. Az törmár a gyereksürü rendőrsor gyon elkeseredkeztek és a z sétáló Sarraut mélyesen intéz előtt megválto és láthassanak is felesleges, kek legalább o ezért az intéz sőbb a király

Ez a nagy tréfa-komplik rendőrfőnök r azonban gazd diszuniformist ra, amelyet e demrendjének tett. Még leg ismertek rá e érthető tehát szokták, hogy szintén nem tak egyes uts a menet élérlyesen, jó két körülvevő közepén alig társasági elr nezik — a k

Ha már a fel ezt a kis Sokan vol

KEDD, 1938. JULIUS 26.

UJ KÖZLŐ

Nem fogják elhinni szegénynek, hogy ő a királyné!...

Derűs apróságok a párizsi nagy királyfogadtatásról

Párizs, július 25. Ma a királyi pár elutazása után, másról sem folyik a vita, mint arról, hogy milyen volt a lelkesedése. Beszéltem olyanokkal, akik azt állítják, hogy soha még ilyen szívből jövő érzellem látott királyt vendégül a francia főváros. Mások azt igyekeznek magyarázni, hogy a közönség lelkesedését az hajtotta, hogy a közel száz köztársasági lovasgárda sűrű kísérfala mögött, a háromszoros rendőri és katonai kordonon keresztül, (amelyek közül az egyik sor lovasokból állott) a közönség egyáltalán nem látta a királyi párt.

A vaióság az, hogy a lelkesedés más és más volt uccánként. Minden uccának más és más volt a fizionómiája. És más volt a lelkesedésének kifejezése. Azokon a pontokon, ahol sokan nézték a bevonulást az ablakokból és így „beláthattak“ a sűrű gárda sorfal mögé, tömör és harsogó éljenek hangzottak el. Mások, ahol a királyi párt egészen elakart a kíséret, a meglepetés kissé elfojtotta az éljeneket.

De nemcsak a nép volt így ezzel. Mint ma az egyik francia lap megírja, a királyné akinek öltözöttnője ma beszámolt arról, hogy egy percre látta a tömegeből, mosolygva válaszolta:

— Szerencsése volt. Mert mi bizony a kocsiból nem láttunk mást, csak lovakat. Uniformisokat és a fellobogózt Párizst.

Igaz, hogy aztán hozzátette a királyné elnézően:

— We were thrilled, however. Amit lefordítani szinte lehetetlen. Mert a kis „thrilled“ szócska sok mindent jelent: „Meható volt, izgalmas volt, rendkívüli volt, gyönyörű volt... mindennek dacára.“

Talán a legjobb dolguk az iskolásgyereknek volt, akik a Bois de Boulogne pályaudvar gyönyörű modern kis palotája előtt várták a királyi párt. Mert az ő „kilátásokról“ maga a belügyminiszter intézkedett. Az történt ugyanis, hogy amikor már a gyerekek szépen elhelyezkedtek, sűrű rendőrsorral vonult eljűk. Erre nagyon elkéseredtek a kis lurkók. Zugolódni kezdtek és a zugolódás megütötte az arra sétáló Sarraut belügyminiszter fülét. Személyesen intézkedett hát, hogy a gyerekek előtt megváltozzék az őrszolgálat rendje és láthatassanak. Hát bizony még mondani is felesleges, hogy a hálás iskolásgyerek legalább olyan lelkesen éljenzték meg ezért az intézkedésért Sarraut-t, mint később a királyi párt...

Ez a nagy körülbarrikádolás egy kis tréfa-komplikációt is okozott. Langeron rendőrfőnök ritkán hord uniformist. Most azonban gazdag ezüstsujtásos prefektusi díszuniformist öltött a rendkívüli alkalomra, amelyet egy keleti hatalom nagy érdemrendjének narancsszínű szalagja díszített. Még legintimebb barátai is nehezen ismertek rá ebben a szokatlan öltözékben. Érthető tehát, ha a párizsiak, akik megszokták, hogy rendőrfőnökük civilben jár, szintén nem ismerték rá azonnal. És voltak egyes utszakaszok, ahol kocsiját, mely a menet élén haladt, egyedül és tünnepélyesen, jó kétszáz méterrel a királyi kocsi körülvevő lovascsapat előtt, (amelynek közepén alig látszott a királyt és a köztársasági elnököt vivő autó) — megéljenek — a királyi kocsi helyett.

Ha már a „látásnál“ tartunk, jegyezzük fel ezt a kis kedves anekdotát is.

Sokan voltak vidékiek, akik feljöttek a

fővárosba a nagy látványosságra. Egy vidéki házaspár — valahonnan Perpignan környékéről jöttek egy egész éjszakai vonatkozás után — sokáig vándorolt a tömeg sorfalá mögött, megfellelő helyet keresve. Az egyik helyen az asszonynak nem tetszett a szemben lévő házak dekorációja. A másik helyen a férfi nem volt megelégedve a kilátással. Végre az asszony megállott az újságírók és moziporterek egyik emelvénye előtt. A férfi azonban itt sem volt megelégedve a kilátással. Az asszony erre, odamutatva az egyik mozgóperre, amely éppen a tömegre irányult, hogy egy kis „hangulatot“ forgasson a hirdető számára, mérgesen rászólt:

— Neked csak azon jár az eszed, hogy te lássál. Én azonban azt akarom, hogy majd engem lássanak — az ismerősök a moziban.

A biztonsági intézkedéseket természetesen, noha kissé megnehezítette a látványosság élvezését, majdnem mindenki helyeselte. Voltak ugyan furcsaságok is, így például a háztetőkre állított rendőrszemek. Vagy az uniformisba öltöztetett tartalékos tisztek, akik a házakba igyekvőket

igazolatták, kedélyes humorral, de kérelhetetlenül. Vagy például az, hogy a királyi lakosztály valamennyi ingaórszerkezetét lezesték a helyikről és csak a királyi pár megérkezése előtt egy órával helyezték vissza. A francia lapok azt írták, hogy ez azért történt, hogy a legutolsó percig figyelhessék az órák, hogy az órák pontosan — másodpercre pontosan — járnak. A befentesek tudták azonban, hogy a nagy óvatosságot a rendőrség intézte. Állítólag azért, hogy ne lehessen az óraszerkezetet — bombával összekötni.

A párizsi lapokban megjelent fotográfiairól a francia újságolvasók csodálkozva látták, hogy Lebrun elnök felesége mélyszéges bókka köszöntötte az érkező királyt.

— Hogyan — csodálkoztak a franciák — hát az elnök felesége nem ugyanolyan méltóság, mint a királyné? Bókólnia kell, mint más földi halandónak?

Az etikett tudósai siettek megnyugtani a csodálkozó franciákat. A köztársasági elnök maga államfő és teljesen egyenrangú más államfőkkel, akár koronát viselnek, akár nem. De a feleségét nem ismeri el a francia alkotmány „hivatalos“ személynek és nincsenek is olyan előjogai az alkotmány értelmében, mint például a királynénak, akinek közjogi helyzete az angol alkotmány szabályozza. Volt idő, amikor az elnök felesége nem is vett részt a hivatalos ceremóniákon és csak mint háziasszonyok szerepeltek az Elysée palota fogadásain. Fallières és Poincaré elnökök feleségei voltak az elsők, akik kedvéért megtörték a tradíciót. De az elnök felesége ma is csak a szokásjog erejébe

szerepel nyilvánosan a királyi fogadtatások ceremóniáin — mint magánszemély. Így tehát Lebrun elnök felesége részéről nagyon helyes „udvariasság“ volt bókka üdvözölni a királynét.

És nem tehet ezért szemrehányást a köztársasági önért.

Uglátszik, az a vizsgáztatás, aminek a közoktatási miniszter vetette alá a kis francia iskolásgyerekeket, hogy megállapítsa, tudják-e, milyen egy király, még nem ért egészen célt. Mert a fogadtatás napján voltunk tanui a következő kis jeleneteknek:

Egy hét-nyolc éves kislány hangosan sirni kezdett, amikor elvonult előtte a királyi menet. Különös szerencse folytán — a papa vállán lovagolt — látta is az elvonuló királyi párt. A mamája alig tudta vigasztalni. Nagynehezen kiderült a sírás oka is:

— Nem volt korona a fején — magyarázta és nem fogják elhinni szegénynek, brühühü, hogy a királyné... (—)

Ujból megnyiták a romániai hachsara-telepek

A romániai „Jugend-Allija“ költségeinek ötven százalékát fedezi a jeruzsálemi ifjusági bevándorlási központ

Bucuresti, július 25. Miután a belügyminisztérium engedélyezése alapján az ország négy helyén (Bucurestiben, Iasiban, Báltiban és a transzilvániai Hategen) újból megkezdtek működni a cionista Hachsara-telepek, a bucaresti központi Palesztina Hivatal elnöke, dr. Szőnyi Géza, aki éveken át egyik vezető alakja volt a transzilvániai cionista mozgalomnak, a Palesztina-bizottság más vezető tagjaival meglátogatta a hachsara-telepeket. Dr. Szőnyi első látogatását Hategen, a Barisszia-Habonim telepén tette. A szervezet jelenlévő vezetőivel és a telep tagjaival közölte az új működési szabályzatot és megelégedésének adott kifejezést a telepen látottak fölött. Dr. M. Cotic és Ing. J. Sidler, a romániai cionista szervezet vezetőségének tagjai ugyaneznap Iasiban és Báltiban látogattak meg a hachsara-telepeket.

A legfelsőbb romániai cionista tanács hivatalos értesítést kapott Jeruzsálemből,

hogy utnak indíthatja az első ifjusági (Jugend-Allija) csoportot Palesztinába. Tizenégy-tizenöt éves fiatalokról van szó, akik a németországi Jugend-Allija mintájára palesztinai szakiskolákban nyerne elhelyezést két éves kiképzésre. A Jeruzsálemben járt romániai cionista delegációnak a Jewish Agencyvel és az ifjusági bevándorlási központtal folytatott tárgyalásai alapján e két testület kijelentette, hogy hajlandók fedezni a romániai ifjusági költségeinek 50 százalékát. Miss Henriette Szold hivatalos átiratban közölte ezt a romániai központi cionista tanácsal. A központi tanács gyűjtőakciót indított be a másik 50 százalék előteremtésére. Bucuresti cionista vezető körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak annak, hogy a romániai zsidó ifjuság is jogot nyert a Jugend-Allijára, amely eddig csak a németországiakat illette meg.

Miért nem nyujt menedéket Szovjet-Oroszország a zsidó menekülteknek?

Birobidzsán tízéves mérlege

Párizs, július 25. Diplomáciai körökben feltűnést keltett, hogy a Szovjetunio nem képviseltette magát az eviani konferencián és egyetlen szóval sem mutatott hajlandóságot arra, hogy menedéket nyujtsa a német antiszemitaizmus áldozatainak. Birobidzsánról szó sem volt a menekültügyi kérdés tárgyalásánál, holott éveken keresztül arról beszéltek Oroszországban, hogy nemcsak orosz, hanem lengyel, német, litván és más illetőségű zsidókat is le fognak telepíteni a távolkeleti autonóm zsidó tartományban. Márciuszani „közgazgatási rajont“ zsidó telepítési területnek nyilvánították. A rajonból autonóm zsidó tartomány lett 1934-ben, 1936-ban pedig már „autonóm zsidó államot“ proklamáltak. A szovjetunio új alkotmányában szerepel egy ország, amely „a szovjetorszo zsidó nemzet“ országa.

Az orosz mensevikiek Párizsban megjelenő „Sozialistscheszki Westnik“ (Szocialista futár) legutóbbi számában ezzel kapcsolato-

san többek között a következőket írja: — A szovjetkormány terve szerint Birobidzsán tizedik évfordulóján kerek százezer zsidónak kellett volna élnie az Amur melletti nemzeti zsidó köztársaságban. Ez a terv azonban nem valósult meg. 1928-tól 1933-ig 19 ezer zsidó ment Birobidzsánba és 12 ezer tért onnan újra vissza. A következő években sem volt nagyobb az évi bevándorlás 6-7 ezer léleknél. 1933-ban tömegesen menekültek a bevándorlók és ezáltal újra huszezer esett vissza a bevándorlók száma. A nagy ipari építkezés és fellendülés, amelyről oly csábító színekben írt az orosz sajtó, sem valósult meg, mert hiányoztak a munkások. Így például 1937-ben 1250 munkásra volt szükség a birobidzsáni faiparban, de csak 237 állott a rendelkezésre.

Hogy a zsidók idegenkednek a Birobidzsánba való áttelepüléstől, ebben jelentős részben van az ottani éghajlati viszonyoknak, a gyakori áradásoknak, a rossz lakásvizonyoknak, stb. A mű sikertelenségét azonban döntő

módon befolyásolja a hibás kolchoz politika, másfelől az a körülmény is, hogy a bevándorlási kérdést a belügyi népbizottság közögei irányítják. Ez a vezetés és ez közgazgatás csődöt mondott. A telepéseknek mezőgazdasági munkára alkalmatlan földterületeket osztottak ki. Egy részük hiányzott minden közlekedéstől. Tölen vásároltak állatokat anélkül, hogy istállókról és takarmányról gondoskodtak volna. Hiányoztak a megfelelő agronomusok és munkavezetők, akik irányítsák a más foglalkozási ágakból ártétegeződő emberek munkás életét. 1937-ben nagy fűadózással tizenöt kolchozt létesítettek ötszáz családdal. Ilyen körülmények között a zsidó bevándorlók jobbnak látták, ha az ország centrumába, Birobidzsánba mennek a mezőgazdasági telepítések helyett.

Következett ezután a kérek és trockisták utáni kutatások és nyomozások korszaka, amelynek több zsidó tisztviselő és telepeselet áldozatul Birobidzsánban. Az európai Oroszországban élő zsidók egyre nagyobb mértékben tartózkodtak a Birobidzsánba való utazásoktól. Egy időben az orosz kormány külföldi zsidó szervezetekkel tárgyalta Birobidzsánba való zsidó bevándorlás kérdéséről. Nemsokára egészen vártatlanul újból kijelentették, hogy külföldi zsidók nem mehetnek Birobidzsánba. Így Birobidzsán városa huszezer lakosával, néhány mezőgazdasági kolchoz és néhány ipari pont maradt a megálmódott „Szovjet-Palesztina“ vívmányaiból.

Négy emberi életet öltött ki a viharban ledőlt fal. Bucurestiből jelentik: Borzamas szerencsételenség történt a Calarasi szomszédóságban lévő Oriezu faluban, mely fölött óriási vihar száguldott végig. A vihar rombadöntötte a Marulescu tábornok birtokán levő hatalmas gabonarakartárt s a bedöntött fal az odamenekülő Ion Ilie 5 éves fiút, Gheorghe Marita és Gheorghe Vancu 9 éves gyerekeket, valamint Marita Petrace Vredoiu 37 éves asszonyt agyonhajította.

Leégtek a gyümölcsraktárak a prüsszi kikötőben. Athénből jelentik: Prüssz kikötőjében a gyümölcsraktárak leégtek. A kár meghaladja a 40 millió drahmát.

Ezerkilincszáznegyvenegy ötmillió tonna szójababot termelnek Mandzsukóban. Rómából jelentik: A japán ipar és kereskedelem közreműködésével elhatározták, hogy az öt éves terv keretében 1941-ig ötmillió tonna szójababot termelnek Mandzsukóban. Ebből a mennyiségből egymillióhétszáz ezer tonnát Európába és negyedmillió tonnát a Kinában hadban álló seregek részére küldenek. Ez a kivétel kétszázmillió yent jelent a japán-mandzsú forgalomban. Négyezerötven hektár eddig megműveletlen mandzsú földet a szójababtermelésre előkészítettek. Negyezerzer kult fogadnak fel a ezekkel már a közeli hetekben megkezdik a világ egyik legnagyobb munkáját: az erdőirtást és a földforgatást Mandzsukóban.

az Ame-
kaposo-
alakult
— a Ro-
mara, ez-
orkban az
Kamara.
ét ország
g ellenére
és keres-
magas fu-
et, öntvé-
niába, a-
kát, kon-
nböző me-
hat a tea-
ország kö-
egyre ja-
ában Roo-
k kilátá-
zerü, azon-
tántorítha-
pedig az
t tradíció,
b két cik-
Fehér Há-
nyos, hogy
lkül a kon-
dná elkép-
rikát, ha a
e az 1940-es
egy nehé-
k — mint
n legutóbbi
forradalm.
kevés kéz-
a minél
árgása, va-
beérkezésé-
Ez nagyon
harmincmil-
k az a leg-
i után vá-
Pontos sta-
gyo kormá-
60 dollárral
amí éven-
jóval na-
fejezte be
ederick Hib-
(s. i.)

kszot
g
ált ötven-
jut bármilyen
kötése érdek-
ezik egy török
tárgyalásokkal
lefojtatja
ma Bucures-
ormalmas drá-
fir uccán. Egy
urta Szeged-
ótt valaki köz-
sáját hasá-
odea haldoklik.
odea vadházas-
később szer-
a máshoz akart

AKI MINŐSÉGRE AD AZ CSAKIS

OLLA
COMMIT VESZ

Mária királyné szenzációs utolsó intervjua egy francia újságíróknak

Mit mondott a nagy királyné betegségének utolsó napjaiban életrajzáról

A Semnalul című bucaresti lap Mária királyné szenzációs, káprázatos intelligenciával ragyogó utolsó intervjút közli, amelyet Paula Leclerc francia újságíróknak adott betegségének idején.

Intervjújában Mária királyné mindenekelőtt boldogságát fejezte ki Károly király uralkodói rátermettsége fölött és hangoztatta reményességét, melyet Mihály vajdába vet.

Ezután Románia nemzetközi helyzetéről és fejlődéséről beszélt. A királyné határtalan hitét fejezte ki Románia jövőjében a Balkán-államok nagy békeszeretét hangsúlyozva alá. Ezen állást foglalt a háború ellen, amelyet a legnagyobb barbarizmusnak tartott. Megdöbbenést fejezte ki a világ elanyagiasodása fölött, amely elfelejtette az emberekkel a szellemi értékeket.

A királyné ezután a törvények szelleméről beszélt és azt hangoztatta, hogy a törvények, bármilyen jól legyenek is megalkotva, csakis a szabadság erkölcsi elvének tisztelete által lesznek értékesek. Sajnos, az utóbbi időkben ezt az elvet mindinkább figyelmen kívül hagyták.

A monarchiáról beszélve, a királyné ama nézetének adott kifejezést, hogy a parancsuralom egyik legsúlyosabb hátránya az utódlás kérdése. Ezzel szemben egy királyi család élete folytatódólagos. Egy uralkodóra magas pozíciója mindenkor a legnagyobb fokú felelősségérzetet kényszeríti. A királyság elve: noblesse oblige.

— Ami engemet illet, — mondotta a királyné, — sohasem hittem, hogy számomra minden szabad, mert királyné vagyok. Sohasem hittem, hogy a királyi családok felsőbbrendű anyagból vannak gyurva, mégis megvagyok győződve arról, hogy a királyság intézménye ma hasznosabb, mint valaha, mert a nemzet életében a biztonság tényezőjét jelenti. Sokan azt hiszik, hogy a királyok élete csupa szórakozásból áll. Ez a felfogás téves. Ma a királyok egyszerű munkáséletet ének és a költségvetés számokra fenntartott összegei legnagyobb részét az udvartartás fenntartására szolgálnak.

Máriai királyné, az iróni és a győzelem részese

Csodálatos, hogy hány nagyszerű arca volt annak a Személyiségnek, akinek halálát az egész ország siratja.

Harcos Asszony volt egész életében és ugyanakkor végtelen finom álmadozó, aki a fantázia mesebűvélésében barangolt; leirhatatlan melegsívű anyja saját gyermekeinek és ugyanakkor anyja egy egész népek, amelyet szeretett és amely imádták őt. Világviszonylatban jelentékeny író volt, akinek a román írói társadalom való jelenléte a legnagyobb megtiszteltetés volt, ami a román tolforgatókat érthette.

Ime egy része ama műveknek, amelyekkel a királyné a román irodalmat gazdagította és amelyek a határokon túl is általános szeretetnek és megbecsülésnek örvendtek: „Az élet liloma” (1913), „Álmok álmodozója” (1914), „L'enfant du soleil” (1915), „Iderim” (1915), „Minola, histoire d'une petite malheureuse” (1915), „Regina cea Rea” (1916), „Országom” (1917), „Gondolatok és képek a háború idejéből” (1919), „Szívemből a szívükbe” (1917), „A bölcsesség magva” (1929), „Orand une Reine regarde la vie” (1925), „Életem története” (három kötet), „Koronás asszonyok”.

Altalánosságban a népeknek ama vezetői, akik kirándulást akartak az irodalom területére, nem tűntek ki túlságosan.

Mária királyné túnemény kivétel volt. Mindazt az eseményt, amit csak leírt nem kívülről és a magasból, hanem nagyon közelről látta.

Hogyan lehet megmagyarázni ezt a szokatlan intuíciót?

Azt hisszük egyetlen magyarázat van erre, egyetlen kulcs van, amely a titok kapuját megnyitja: a szenvedés. A nagy királyné szenvedett népéért és végig élte népének minden fájdalmát.

Minden nagy író lelkét végigszántották a szenvedések. Mária királynéját jobban, mint bárkiét.

Azért volt oly közel a művészet nagy csillagához, azért tisztelték és szerették úgy az ország összes írói...

De nemcsak, mint író volt nagy Mária királyné.

A világháború idején, a semlegesség időpontjában Mária királyné őrségen állt, hogy Románia ne vállaljon más magatartást, mint amit történelmi missziója megszentelt. Mária királyné már a háborús konfliktus kiro-

banásának pillanatában hitt a szövetségesek győzelmében és minden törekvése odairányult, hogy Románia a szövetségesek oldalára álljon.

Később azután a fronton, ahol a román nép sztoikusán és szent türelemmel viselte el mindazokat a szenvedéseket, amelyeket Isten reá mért, Mária királyné mindenekfelett az igazság és a szövetségesek győzelmébe vetett hitét hirdette.

„A sebesültek anyja”, ahogyan a katonák nevezték őt, aki megosztotta velük fájdal-

maikat és szenvedéseiket, egy pillanatra sem szűnt meg azok között lenni, akik vértüket ontották a hazáért.

Saint Aulaire, Franciaország romániai követe, aki jól ismerte Mária királyné jellemét, mondotta azt, hogy annyi sok ajándék mellett, amelyet az istenek Mária királyné bűcsőjébe raktak, a legfőbb ajándék az a misztikus ereje volt, hogy meg tudta osztani mindenkivel a győzelembe vetett hitét.

A bátorság, amelyet Mária királyné tanúsított, a hit, amellyel a szövetségesek győzelmében bizakodott áterjedt a háború alatt a román nép óriási tömegeire.

Neki köszönhető a román történelem fényes lapja, amelyeken a román katona harca és bátorsága megillette még az ellenséget is.

A románság győzött és a győzelem oszlopánál mindörökké két nagy alak fog állni: Ferdinánd király és Mária királyné.

Románia győzelme Nekik köszönhető, Neki köszönhető, aki annyi erővel hitt e nép rendeltetésében.

KÖZGAZDASÁG

A kormány gazdasági tanácsa megállapította a buza értékesítésének új rendszerét

A kormány gazdasági tanácsa legutóbb tartott értekezletén elhatározta, hogy a buzaárak fenntartását intervenciós vásárlásokkal fogják biztosítani. Elvégett az Oficialul National al Cooperatiiei máris megkezdi a termelőknél vásárlásait. Ennek a hivatalnak a szervezeti törvényét rövidesen módosítani fogják, hogy ezáltal lehetővé váljék a hivatal fokozottabb tevékenységének a Nemzeti Bank részéről. A jegybank egyébként egyelőre 400 millió lejti bocsátott a szövetkezeti hivatal rendelkezésére buzavásárlásokra.

A gazdasági tanács egyben megállapította a buza minimális árát a következőképpen: a hektoliterenként 77 kg-os három százalékos idegen testet tartalmazó buza ára 40 ezer lej. Minden további kgr. súlytöbbletet, vagy minden százalékos idegenanyag hiányáért ezer lejjel emelkedik a buza minimális ára. A rozstól felerészben idegen anyagnak tekintik. Aki a minimális árnál olcsóbban vásárolnak búzát, a buzaértékesítési törvényben előírt büntetésben részesülnek.

A CFR szolgálatot szervez a vasuti csomagoknak a címzett lakhelyére való kikézésítésére

A vasuti vezérigazgatóság elhatározta, hogy kamionázsszolgálatot szervez, melynek az lesz a feladata, hogy a vasuti csomagküldeményeket a címzett lakhelyére kikézésítse. Ily szolgálatot minden oly állomásnál megszervez a CFR, amelynek forgalmát megfelelően találja a csomagszolgálat hasznosítható fenntartására.

A címzett lakására fogja kiszállítani a CFR a következő árukat: hiűtládákban feladott áruk, mezőgazdasági vörös bélyeggel frankírozott küldemények, „la domiciliu” bélyegzésű csomagok, 500 kgr.-ot meghaladó súlyú szállítmányok, melyeket a címzett a szabad beraktározási időn belül nem váltott ki.

Ezzel szemben nem fogja kikézésíteni

a CFR a következő csomagokat: a királyi háznak, közintézményeknek, bizományi és expedíciós vállalatoknak, valamint azon cégeknek címzett küldeményeket, amely cégek irásban kéri a vasutól, hogy a címzetre érkező küldeményeket se szállítsák ki lakásukra, illetve a vállalat helyiségéhez. Ugyancsak nem szállítják ki azokat az árukat sem, amelyek különleges kezelést igényelnek.

A kiszállítandó árukról a címzettet nem fogja a vasut külön értesíteni.

A vasuti kamionázsszolgálat különleges figyelmet szentel az élőállatok és romlásnak kitett áruk szállítására és ezeket kifejezetten forszírozni fogja.

Üzleti hírek

Buvar cernauji fonalengros kereskedés érdekeltséget vállalt az aradi Stern Lípót Flai cég birtokában lévő fejkendőüzemnél. A fejkendőüzem, amely néhány hónapja szünetel, most újból megkezdte tevékenységét és üzemét.

Több templomépítést és javítást hajtanak végre az idei év folyamán Cluj megye területén. Az e célra előirányzott összeg meghaladja a 15 millió lejt.

A clujai növénynevelési intézet Calea Mănăstirului 174. sz. intézete augusztus 3-án versenytárgyalást tart 1.000.000 lej költség-előiránnyal új épület emelésére.

A clujai Herceg Géza utóda vegyészeti gyár új szétosztási lerakatokat jegyeztetett be Bucurestiben, str. Gramele 8, Ferdinánd Reislér vezetésével, Galati str. Sf. Nicolae 18, Ioan Stearian vezetésével és Targumuresen

teri hivatala uccaszabályozás céljaira részben kisajátított. A bizottság a kisajátított terület megváltási árát 12 millió lejre állapította meg. A püspökség ez ellen a táblához fellebbezett és a kisajátítási összeget 50 millió leiben való megállapítását kérte. Időközben a felek között egyezkedési tárgyalások indultak meg és emiatt a napokban tartott táblai tárgyaláson a felek közös beleegyezéssel nem jelentek meg.

Katz Lípót, a Buhus posztógyár clujji le-rakatának volt alkalmazottja önálló szövetés és konfekciókereskedést alapított és e célra kibérelte a str. Regina Maria 13. sz. a. névű Bucur rádiószaktüzet által eddig bérelt helyiséget. Katz a céget „Centex” emblemmel fogja vezetni.

Colabor clujji borkereskedelmi rt. rész-vénymegosztásában változás állott be. Czodák Károly, a vállalat eddigi főszervezője érdekeltségét megosztotta Hirsch Mór clujji borkereskedővel és Rosenthal Sándor clujji cipőengrossistával. A transzfer folytán a Colabor rt. átvette Hirsch Mórnak a clujji Piata Mihai Viteazului levő borkereskedését, valamint Rosenthal Sándor „Talpa” cipőengrossistáját, úgy hogy ezek az önálló cégek megszűntek és a Colabor keretén belül fejtik ki tevékenységüket.

Száz eséplőgépet importálunk vámmentesen

A Hivatalos Lapban megjelent rendelet törvény értelmében 100 eséplőgépet hozhatnak be az importőrök vám és 12 százalékos adó alól mentesen, ha a dob szélessége legalább 1000 milliméter. Ezen a kereten belül hozhatók be vám- és 12 százalékos illeték alól mentesen löhère- és lucernacséplőgépek is. A behozatali engedélyt a pénzügyminisztérium adja ki a földművelésügyi minisztérium közbenjárására, mely utóbbi ellenőrzi, hogy az így importált cséplőgépek a vám- és illetékmentes behozatalnak megfelelő ában kerüljenek forgalomba.

RÁDIÓ MŰSOR

Kedd, július 26.

Bucuresti: 7.30: Torna, hírek, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Gramofonlemez. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Gramofonlemez. 15: Hírek, 16.45: Előadás. 19: Műszaki üzenetek. 19.15: Rachmaninov-lemez. 20.05: A Sibiceanu zongoranégyes játéka. 20.45: Felolvasás. 21: Bach: H-moll mise, lemezen. Majd: Hírek külföldre németül és franciául.

Jeruzsálem: Délután 5.30: Pontos idő, hírek. Az angol nevelés alapelvei. 8: S. D. Goitein előadása. 8.20: Zene. 8.50: Előadás. 9: Pontos idő, időjárás, hírek, 9.30: Az angol program keretében koncert.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 11.45: „Valami a divatról”. (Felolvasás). 13.05: Balalajakzene. 13.30: Hírek. 14.30: A rádió szalonzenekara. 16.35: Hírek. 17.45: Hírek. 18.30: Cigányzene. 20.05: Hanglemezek. 22.30: Hírek. 24.25: Cigányzene.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból: London Regional. 18.40: Zeneművek. 20: Csevegés. 20.15: Hangképek. 22: Opera.

Radio Paris. 21.15: Hewitt vonósnégyes. Goyen zongoraművész és Piffeau énekesnő. Strasbourg. 21.30: Verdi: Falstaff, három felvonásos opera.

Toulouse. 23.15: Kívánságlemezek.

Satunarej kishírek, Kozma Ferenc 75 éves földműves öngyilkossági szándékkal felakasztotta magát. A közelben tartózkodó fia, akit a gyanus hörgés figyelmeztetett, idejében levágta a kötélről és az előhívott mentők segítségével megmentették az életét. — Farcas Ioan pauliani földműves ellen vádiratot adott ki az ügyészség csábítás miatt, amiért házassági ígérettel elcsábított egy fiatal leányt. — Balogh János váltóór súlyos kimenetelű szerencsétlenség áldozata lett. A sinek között álló váltóór nem vette észre a Baia-Mare felől közeledő motorost, amely elkapta és a kerekek több lemettszették a bokáját. A súlyosan sérült embert a kórházba szállították. Állapota súlyos. — Balogh Ferenc satunarej cigányprímás feleségén Halmeu és Satu-Mare között szállásfájdalmak vettek erőt. Az utasok előzékenysége folytán egy külön fülkében meg is szállta a robogó vonaton a gyermekét. A satunarej állomáson a mentők várták őt, beszállították a kórházba. Mindketten jól érzik magukat.

Eg brig

Egy mánlákus. Cluj, július 26. telefonbriganti gány hete a városról álhírlapíró ganti nyugtalan részint Lefkovits tatkozik be, clujnak adja ki megétek és „lelézésével felszólítja polgárokat, hogy nek a többbezerben telepező cluj. Vasárnapról egy közismert az ismeretlen vakmerő szélh munkatársának

LONDON Hitler bizalmi egy véli, Wiedemann A Daily News rész tíz éves fegyverkezési ményeit.

Bo állap Arab termerénylet

Jeruzsálem, ju bombamerénylet gyedben. Ismeret bát hajított a z vatalos jelentés halálos áldozata ami egyáltalán szólnak. A merényel az egész város hitték hogy zsidó ami egyáltalán multusra került a város egyes tek, többet meg

Haifában elre A város keleti uccákon való gerészkatonák arab negyed és szakadt az ősz ismeretlen tettes ablakait. A zsidó negy mények őrzik. Az arabok merénylet Jeruzsálem, j számában közöl nyilatkozatát, a dó részről törté a mufti táborat és a mufti rább akarják s terhére irt, de zalmas merényl kozni a két né zsidó megterorlá dak elleneakció ket. A héber la Jafa és Telavi bombamerényl Jeruzsálemben miesetre sem z sok, hanem arab bandavezé hogy nemcsak is izgalomban

Egy titokzatos telefonbriganti garázdálkodása

Egy mániákus, vagy szélhámos álhírlapíró most az Uj Kelet munkatársai nevében molesztálja a város polgárait

Cluj, július 25. Egy idő óta titokzatos telefonbriganti garázdálkodik Clujon. Né-hány hete a város több polgárát egy zsaroló álhírlapíró vagy mániákus telefonbriganti nyugtalanítja, aki különböző néven, részint Lefkovičnak és Rákóczinak mutatkozik be, cluj napilapok munkatársainak adja ki magát és különböző fenyegetések és „leleplezések” kilátásba helyezésével felszólítja a telefonon megzavart polgárokat, hogy másnap délelőtt fizessenek le több ezer lej, mert ellenkező esetben leleplező cikkeket ír rólok.

Vasárnapról hétfőre virradó éjszaka egy közismert család lakását csemgették fel az ismeretlen telefonáló, ahol ez a vakmerő szélhámos az Uj Kelet egyik munkatársának nevében mutatkozott be

és azzal a mesével, hogy „itt van az a nő” Bucurestiből, akinek a családja házasságot ígért, pénzt kért. Ez a valószínűleg elmebeteg telefonáló, aki most már ismert cluj újságírójával és vissza, valóság-gal réme lett a telefonnal rendelkező jó-módu polgároknak. Az Uj Kelet minden-esetre megtette a Telefonszolgálatnál a szükséges lépéseket, hogy az ismeretlen telefonáló kézrekerüljön és tetteinek meg-felelően vagy az elmeorvosintézetbe vagy a börtönbe jusson.

Mindenesetre kérjük olvasóinkat, akiket megzavarna ez a telefonbriganti, hogy nyomban jelentsék a Telefonszolgálatnál, hogy meg tudják állapítani: melyik tele-fonkészülékről hívta fel számukat az ismeretlen álhírlapíró.

Tízéves megnemtámadási szerződés készül Csehország és Németország között?

Újra Londonba utazik Hitler bizalmasa

LONDON, július 25. A Daily Herald értesülése szerint Wiedemann kapitány Hitler bizalmasa és szárnyseje még a hét folyamán Londonba utazik, mert Hitler úgy véli, hogy választ adhat azokra a javaslatokra, amelyeket Halifax lordnak Wiedemann legutóbbi látogatásakor tett javaslatát tartalmazzák.

A Daily Express azt a szenzációs hírt közli, hogy Hodzsa cseh miniszterelnök kész tíz éves megnemtámadási egyezményt kötni Németországgal, ha nem kell le-fegyverkeznie és hogy ha nem kell felbontania az orosz és francia katonai egyez-ményeit.

Bombarobbanás és ostrom-állapot a haifai arab negyedben

Arab terroristák követték el a legutóbbi súlyos bomba-merényleteket, amelyeknek arab polgárok estek áldozatul

Jeruzsálem, július 25. Ma reggel súlyos bombamerénylet történt a haifai arab ne-gyedben. Ismeretlen tettes nagykaliberű bom-bát hajított a zöldségpiac vásárlói közé. Hi-vatalos jelentés szerint a robbanásnak hat halálos áldozata van, míg a sebesültek szá-ma egyáltalán nem látszik valószínűnek, tu-szólnak. A merénylet óriási izgalmat idézett elő az egész városban. Miután az arabok azt hiték hogy zsidók követték el a merényletet, ami egyáltalán nem átszik valószínűnek, tu-multura került sor arabok és zsidók között a város egyes részeiben. Egy zsidót megöl-tek, többet megsebesítettek.

res terrorcselekmények elkövetése által. A rendőrségi vizsgálattal egyidejűleg a zsidó középpartok és baloldal felelős vezetői külön nyomozásokat indítottak be a merényletek mozgató erőinek felderítésére. A kormány eredetileg arab rendőrszetre bízta ezen ter-rorcselekmények kivizsgálását, a Jewish Agency tiltakozására azonban zsidó rendőr-tisztre ruházta azt a megbízatást.

A jeruzsálemi Jaffa kapunál történt su-lyos bombamerénylet is zsidóknak tulajdo-nítja az arabok. Egy külföldi távirati iroda még tovább ment és egy tizenkét éves zsidó lányt állított be tettesként. A szóbanforgó kisleányt, Rachel Kolkot, azonban csakha-mar szabadlábra helyezték a hatóságok, mi-után behíjonyosodott, hogy semmi része nem volt a merényletben. Az arabok kihasz-nálják a zsidó megtorlásokról szóló híradá-sokat és a szomszédországokban is igyekez-nek ellenséges atmoszférát teremteni a zsi-dók iránt.

Arab provokáció

Az esti órákban érkezett újabb táviratok szerint a haifai bombamerénylet halálos áldo-zatainak száma negyvenkilenc arab, három zsidó, a sebesültek száma 45 arab. A merény-let tettesét nem sikerült kézrekeríteni, de ál-talános a vélemény, hogy arab provokáció műve volt a merénylet. Ezt megerősíti az a körülmény is, hogy a szélsőségesek nyomban nagy agitációba kezdtek és ennek eredmé-nyeként gyújtogatni kezdtek a zsidó üzleto-keket és három zsidó üzlet le is égett. Több zsidó autót felborítottak az országúton. Jaffában általános sztrájkba léptek az ara-bok. Telaviv és Jaffa között katonai járőrök cirkálnak. A két város határában lelőttek egy arab járőrelőt. A veszélyes zónák fölött angol repülőgépek keringenek, hogy szükség esetén beavatkozzanak. A haifai kikötőbe irányított hajók Telaviv felé folytatják ut-jukat és az ottani kikötőben kötnek ki.

Nazaret közelében agyonlőttek két arabot, míg a Karmel hegyén zsidó holttestére buk-kantak. Hír szerint Tulikarem közelében zsi-dó koloniat támadtak meg az arabok.

Haifában elrendelték az ostromállapotot. A város keleti részében nappal is tilos az uccákon való közlekedés. Rendőrök és ten-gérszkatonák cirkálnak az uccákon. Az arab negyed és a zsidó városrész között meg-szakadt az összeköttetés. A zsidó negyedben ismeretlen tettesek betörték egy rendőrszoba ablakait.

A zsidó negyedet erős katonai különít-mények őrzik.

Az arabok követték el az arabok elleni merényleteket

Jeruzsálem, július 25. Lapunk legutóbbi számában közöltük egy arab politikusnak a nyilatkozatát, aki rámutat arra, hogy a zsi-dó részről történt megtorlásoknak legjobban a mufti tábora örül. Ugy látszik, a terroristák és a mufti mögött álló szélsőségesek to-vább akarják szítani ezt a tüzet és a zsidók terhére írt, de maguk által elkövetett bor-zalmas merényletekkel akarják végsőkéig fo-kozni a két nép közötti ellenségeskedést. A zsidó megtorlásokkal kapcsolatos arab vá-dak elleneakcióra készítettek a zsidó körö-keket. A héber lapok rámutatnak arra, hogy a Jaffa és Telaviv határában történt legutóbbi bombamerényletek, valamint a haifában és Jeruzsálemben történt bombarobbanások sem misztère sem zsidó részről történt megtorlá-sok, hanem arab terrorcselekmények. Az arab bandavezetők politikája arra irányul, hogy nemcsak a zsidókat, hanem az arabokat is izgalomban és félelemben tartásák vé-

Az UJ LUBOIL győzelem

Végül van román olajunk, amelynek minősége egyenlő, sőt bizonyos tekintetben kiválóbb, mint a legjobb külföldi olajoké.

Ime, Petre Cristea

újságíró

„Személyesen győződtem meg, hogy az Uj Luboil akkor is meg-felel a várakozásnak, ha a leg-nehezebb próbákat vesszük alá. Tízezer kilométert tettem meg egy Ford széria-kocsival, anél-kül, hogy az olajat váltottam volna. Ez a legjobb bizonyi-téka az Uj Luboil olaj kiváló minőségének. Az Uj Luboil a legszép ajándék, amelyet az Unirea társaság a család autósoknak adhatott.”

UNIREA gyártmány

Légörvény okozta a borzalmas bucovinai repülőszere-ncsétlenséget

Csak négy utas személyazonosságát sikerült megállapítani

Bucuresti, július 25 A bucovinai repülő-szerencsétlenség ügyében a vizsgálatot folytatták. Csak négy utas személyazono-ságát sikerült megállapítani, a többi ha-lottat közös koporsóba helyezték és Ce-rnautiba szállították. Megállapítást nyert különben, hogy a Gura Homorului környé-kén lévő hegyekben igen gyakoriak a lég-örvények és rendkívül veszélyes jégeső-felhők akadályozzák a repülést. Valószínű, hogy az egyébként kitűnő lengyel pilóta nem ismerte a légköri viszonyokat és ahe-lyett, hogy a felhőréteg alatt próbált vol-na átsiklani, azok fölé igyekezett. A gép roncsai között talált jelzőkészülék 3000 méter magasságot jelez. A gép órája alap-ján megállapítható, hogy a felszállás után 14 perccel már le is zuhant.

Tragikus az a körülmény, hogy Ionel Fernic, a kitűnő pilóta és Ionescu kapitány, a cernauti repülőtér parancsnoka csak másnapra szóló jegyek felett rendel-keztek, de hogy Mária királyné temetésé-re idejében Bucurestibe érkezessenek, he-lyet erőszakoltak ki maguknak.

Újabb cernauti jelentés szerint hétfőn délelőtt bizottság érkezett a városba a

stulpicani repülőszerencsétlenség ügyében. A vizsgálóbizottság tagjai: Cicei kapitány, a cernauti repülőtér részéről, Oprisan ka-pitány a légügyi minisztérium megbízottja, Onceiu és Parmes mérnökök, továbbá Malevski, Parmiev és Dasovski lengyel mér-nökök. A vizsgálat eredményét még nem hozták nyilvánosságra.

Ugyancsak ma Cernautiba érkezett Hi-rao Zalo őrnagy, a bucaresti japán követ-ségtől, hogy átvegye Wako kapitány var-sói japán katonai attasé holttestét. Bodea dr. és Nussenbaum holttestét Cernautiban temetik el. Ionescu kapitányt Tragoviste-ban helyezik örök nyugalomra. A lengyel nagykövetség még nem intézkedett a len-gyel áldozatok, ugyszintén az amerikai követség sem az amerikai altatvaló elte-mettetése ügyében.

— Egyhetes felejtethető programu tár-sasutazás az ország legszép pontjára: az Aldunára, Herkulesfürdői és Püspökfürdői nyaralással egybekötve. — Gyönyörű pro-gram! Remek ellátás! Indulás Clujról július 30-án. Jelentkezés és prospektusok Clujon: Bonbonária Ileana, P. Unirei 6.

Amerika újfajta fegyverrel harcol a fertőző-betegségek ellen

A bacillusok elleni „halálsugarak”

Newyork, július 25. Az idegen belépő bankba és a pénztárbak „burglarproof” rácszata előtt nappal is jól látható, kísérteles kékes fényfüggöny hökkenti meg. Elmege valamelyik nagy élelmiszerárúháza s a kiszolgáló asztal fölött ugyanaz a sejtelmes kékes viágítás fogadja. Minden egyes darab, amit kiválaszt, ezen a fénykártyán csuszlik keresztül és így kerül csomagolására. A bárban, az ivócsarnokban, a „cafateria”-ban a szép sorjában felállított csemegéstálak és ivópoharak fölött különös, bengeres üveg-oszlopok árastják a kékes fényt; olyanok, mint a mi hírvető neoncsöveink. Már egy-két moziban is találkozunk vele; míg a vásárlón perog a kép, a sötétben, a mellettünk lévő oszlop fejről furcsán villózik a fénycsó és szellemes, kékes derengés hint maga körül. Bizonyára új divat — gondoljuk — az amerikaiak úgy látszik, megkedvelték és felhapták ezt a barátságatlan kék színt s most a náluk szokott szenvedéllyel élnek vele minden alkalommal. No, it's not a hobby — világosít fel mosolyogva kísérőnk, mikor szemmel láthatólag elcsodálkozunk, hogy még a foglalatotomata oldalán is kék fénycsó izzik, it's the renschlerization...

„Renschlerizálás?” Nem értjük. Mi a csoda lehet az? Nem hallott még róla? — kérdezi elnéző mosollyal amerikai barátunk. Ez a szó azt jelenti, hogy Amerika megnyerte a csatát az emberiség elsőszámú közellen-sége, a fertőző csirák ellen. Ez pedig Renschler C. Harvey fizikus érdeme. Az ő találmánya a „sterilamp”, a sejtelmes kékes izzó fénycsó, mely most egyre nagyobb számban tűnik fel nyilvános helyeken, ahol sok ember verődik össze és bő alkalom nyílik fertőzésekre. Majd ezután nem nyílik. A sterilamp ibolyántul sugárát egyszer s mindenkorra végeznek minden bacillussal és minden járvánnyal.

Vagy úgy. Szóval ibolyántul sugárakat árasztó lámpák. Nos, nem nagy eset. Hiszen ismernek ilyesmit az „öreg Európában” is. A kvarclámpa nálunk is közönséges fogalom. Igaz, arra még nemigen gondoltak hogy fertőtlenítsenek vele; legalább is nem olyan nagy arányokban, mint amelyekben itt kezdők használni. A mi bankjainkban és áruházainkban még nem fénylenek ezek a kékesragyogású lámpák. De — mint hamarosan megkapjuk a magyarázatot — ennek is megvan a maga oka. Már régen tudják, hogy a láthatatlan ibolyántul fény pusztítja a kórokozót csirákat. De ez a képessége nincs meg minden sugárnak egyformán s eddig még nem állapították meg pontosan, melyik hullámhossznál kezdődik a legerősebb csirákölő hatás. Renschler doktor, az egyik legnagyobb amerikai villamosági vállalat kutató-intézetének igazgatója, James F. Robert bakteriológussal együtt és idegőző munka árán megtalálta a határt és „kiemelte” az ibolyántul sugárak szinképből ezt a különösen hatékony sugárterületet. A sugárak hatása valóban meglepő. Gyilkos ereje „halálsugarai” ezek minden kórokozó csirának, de ártalmatlanok az emberre. Már maga az a tény, hogy az ibolyántul sugár-szinképre részeit ilyen pontosan végigvizsgálhatták, tudományos szempontból korszakalkotó lépést jelent. De ezzel a kitűzött feladatnak csak egyik részét oldották meg. Most olyan villamoslámpát kellett szerkeszteni, mely nagy erővel lövell ki éppen ezeket a sugárakat. A közönséges kvarclámpák drága szerkezetek, sok áramot fogyasztanak, nagy melegt és ózont fejlesztenek s csirákölő hatásuk mindehhez képest viszonylag csekély. A Renschler-James-féle csálaku higanygőz-lámpa azonban e hátrányok nagyrészt kiküszöbölte. Anyaga különleges, vasmentes üveg, mely éppen a csirák „halálsugarait” enged át legteljesebben. Természetesen ennél a lámpánál sem lehet teljesen elkerülni, hogy a láthatatlan sugarakon kívül az áram-energia egy részét még látható (ibolya) sugárak fejlesztésére is fordítsa, de a veszteség igen csekély, amellyel a lámpa alig melegszik néhány fokkal környezete hőfoka fölé.

Mikor a durhami (Észak-Karolina) Duke-kórház főorvosa, dr. Heryl Hart meghallotta a híret a találmánynak, azonnal kipróbálta. Felzereltette a Renschler-James-lámpákat s a legközelebbi műtétet már „reuschlerizáció”, vagyis az új higanygőzlámpákárasztóta kékes sugárzathatag alatt végezték. Pontosan megvizsgálták a sugárak csirákölő hatását s kiderült, hogy a besugárzás még a műtőterem legtávolabbi zugaiban is 80—90 százalékos fertőtlenítést végez, ahová pedig nagyrészt nem is közvetlenül jutnak el a sugarak. Magán a beteg testen, a feltárt sebben, a műszereken pedig ugyiszólván százszázalékos csirákölő hatás mindaddig, amíg a memyzeetre szerelt lámpák működnek. A beteg sebláza a műtét után sokkal kisebb-folai volt a szokottnál. Hasonló tapasztalatokat szereztek több newyorki, newjersei és más városbeli kórházban, ahol a „sterilamp” az első sikerek után egymásután felszerelésre került. Most pedig a nyilvános életben is kezdik alkalmazni a lámpákat, hogy gátat vessenek a fertőző betegségek szétterjedésének. A sugárak az élelmiszerekben megtelepedő csirákat is irtják s az élelmiszeriparban ezzel kapcsolatban máris nagysikerű kísérleteket jelentenek.

Ha pedig mindez valóban így van, igazán „nagy dolog” a reuschlerizáció s az amerikai tudósok megismerítő erejű fegyvert találtak a bacillusok ellen.

SPORT

Alighanem Slavia—Ferenéváros döntő lesz a Közép-Európa Kupában

Juventus—Ferenéváros 3:2, Genova—Slavia 4:2

Cluj, július 25. Romániában a nemzeti gyász miatt minden sporttevékenység szünetelt. Az érdeklődés így teljes mértékben a külföld felé irányult, főleg a KK közép-döntőinek első fordulójára. A két olasz csapat otthonában nem tudott olyan meggyőző előnyt biztosítani, amit a Slavia vagy Ferenéváros ne tudna behozni. A Juventus egygólós előnye aligha lesz elég a jó formába lendült Ferenéváros ellen, amelynek sorai azonban valószínűleg megritkulnak, a Bindea ügyben a hét közepére várható ítélet nyomán.

A Slavia éppen olyan arányban szenvedett vereséget a Genovától, mint pár héttel előbb a Sparia. Kérdés, sikerül-e a Slaviának, amire csak bajnok „nem” volt képes? Eredmények: Genova—Slavia 4:2 (2:1); Játékvezető Popovics jugoszláv, 15.000 néző. Gólszerzők: Morselli (4), illetve Vitlacsil és Horák. Torino, Juventus—Ferenéváros 3:2 (2:1); Játékvezető Bizik cseh-szlovák, 10.000 néző. Góllövők: De Filippis, Busidoni és Tommasi, illetve Sárosi (2).

Csak röviden...

A Franciaország körüli kerékpárverseny 14-ik szakaszát az olasz Bartali nyerte honfitársa Vicini és a belga Clemens előtt. A 15. szakasz győztese a belga Kint lett, 2. Lowie belga, 3. Bartali. Az összesítésben Bartali szíte behozhatatlanul vezet.

Grün, a Venus kitűnő jobbszásója, aki tavaly lábt törté, egy évi pihenés után öszel ismét pályára lép.

A Davis Cup zónadöntőjében Németország és Jugoszlávia csapatai fognak mérkőzni. A németek a francia, a jugoszlávok a belga teniszszókeket győzték le.

Az országos labdarugó bajnokság döntő mérkőzéseit augusztus 14 és 21 napjaira tervezték. Ez esetben a Nemzeti Bajnokság kezdő egy héttel elhalasztanak.

Genova panaszt emelt a KK-bizottságnál a Rapid csapata ellen, amelynek játékosai „brutálisan” játszottak Bucurestiben. Mivel a bírójelentésben erről nem volt szó, a panaszt eljuttették.

Egyik olasz sportlap értesülése szerint Feldmann Gyula az ismert edző nem tér vissza Olaszországba, hanem a Venushoz szerződik. A hír tévedésen alapulhat, mert Jánosinak még egy éves szerződése van a Venus-szal.

Schwartz, a Ripensia többszörös válogatott csatára a Phönixszel folytat tárgyalásokat. Ujabb hír szerint a Phönix új neve nem Clubul Sportiv Baia-Mare, hanem Clubul Sportiv Sparta lesz.

Az Unirea Tricolor és a Sportul Studentesc fuzionálni készülnek. A komoly erőt képviselő egyesület neve Tricolorul lesz.

Belgium jövő évi nemzetközi labdarugó programjában február 26-i dátummal szerepel a Romania elleni revansmérkőzés Brüsszelben. A román szövetség még nem adta hozzájárulását ehhez az időponthoz és aligha is fogja megadni, tekintettel a téli szünetre.

A budapesti EBTE uszói és vízilóelőzői augusztus 7 és 8 napjain Clujon vendégszerepelnek.

Taffinban Lettország válogatott futballistái 2:0 (1:0) arányban győztek Esztország ellen.

A Bucuresti Macabi átszervezte „öregemből” álló vízilócsapatát. A megfiatalított együttes egyik legjobbja Pap Ferenc, a Haggibor volt játékosa.

Helsinki városi tanácsa rendkívüli ülésén elhatározta, hogy eleget tesz a Nemzetközi Olimpiai Bizottság felhívásának, miszerint az 1940. évi olimpiai játékokat Finnország rendezze meg. Erről a határozatról nyomban értesítették a NOB elnökséget. Az ülésen két bizottságot jelöltek ki, amelyek az olimpiai stadion és az olimpiai falu, valamint az olimpiai játékok költségeinek előteremtésével foglalkoznak.

A fellebbezési bizottság elutasította a NAC és az Unirea Tricolor fellebbezését, amelyet a nemzeti bajnokság bizottságának az ellen a döntése ellen adtak be, amellyel igazolta a Phönix-NAC és UDR—Unirea Tricolor mérkőzés eredményét. A NAC és az Unirea Tricolor ez ellen az ítélet ellen is fellebbezett.

A Venus mégis ekéti a Hungáriát két mérkőzésre. A mérkőzések időpontját még nem lehet pontosan tudni. Részben a Nemzeti Bajnokság döntőjének az időpontjától függ a magyar csapat romániai látogatása. Ebben mindenesetre már létrejött a megegyezés.

A román szövetségi válogatókapitány tisztségére Luchide főtitkárt jelölték. Luchide Octavian azonban nagy elfoglaltságára hivatkozva nem vállalta el a tisztséget. helyette hír szerint Juga Livius, a Kinizsi elnöke a válogatókapitány.

MINDEN PENGEMINŐSÉG FELETT

CROMOREX EXTRA FLEXIBIL

LEI 7

CROMOREX

ROMÁNIAI VEZÉRKÉPVISELET: KLEIN IGNÁZ CLUJ, STR. MAIORESCU#3

CSALÁDI ÉRTESETŐ

Adler Elza Esiřtia és Herskovits Simo (Zoltán) Jibou jegyesek. Minden külön értesítés helyett

Frenkel Böste Cămpia Turzii és Feder Eugena Sibiu jegyesek. Minden külön értesítés helyett

APRÓ HIRDELTESEK

Egyszeri közlésnek egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Alháskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portódíjtyeg mellékelve van.

FÜGGŐNSZÖVEET valódi vert csipkéből, gazdag mintaválasztásban, kívánt méretben kapható „DER-BESC” függönykelekosak-tüzletben, Gólya-áruház feletti emeleten.

JAJEZEKRTABLA alumíniumból tetsző, kiselak, egyszemélyes 150 lej, kétszemélyes 250 lej. Megrendelésnél zsidó dátum közlendő. Boros papírkereskedés, Cluj.

Perfekt román, német, magyar levelező, mértekgépes könyvelő ajánlkozok Utazói mértékben is jó eredményeket produkált, bármily hasonló állást elfogad szerény igényekkel. Szives megkereséseket a kiadóba kér, tartó munkaeső” jelégere.

Utazó-képviselő, a rövid, diszkrét, doguetria szakmában jól bevezetve, jövedelmező cikket keres. Megkeresést „Minden garancia” jelégere kérem.

Utazó a cukorka, csokoládé és ital szakmából jól bevezetve elhelyezkedést keres. Jelége: „Agilis szakember.”

Kiadó augusztus 1-re vasútállomás közelében két szoba konyha, összkomforttal. Str. Bucovina 16.

Köser Emmenthall sajt és valódi Liptó turó ismét kapható. „Pardesz” Bodega, Piața Mihai Viteazul No. 1.

Urliányok kik Oradean Orth. Zsidó Leány Továbbképző vagy bármely iskolát, pályát tanulni vagy folytatni akarnak, jutányosan kellemes, gondos ellátást találnak. Zongorahasználat és tanítás. Leveleket „Leányotthon” jelégere a kiadóba.

Külföldi rádiókelekos Romániában ismert, országos, esetleg európai turnéhoz impresszariót keres. Uj Kelet fiókkiadóhivatala Satu-Mare, Teofil Dragos 14.

Agyagkorsókat 100—300 literig keres megvételre Flora líkőrgyár r. t. Arad.

Magányos zsidó nő, urinónál elhelyezkedést keres, könnyű munkáért (fizetés nélkül) meleg otthont kíván. Cim a kiadóban.

Javító- és felvételi vizsgákra sikerrel készült elő, román, angol, francia nyelvórákat ad nyelvszakos tanárjelöltő. Megkereséseket „Pedagógus” jelégere a kiadóba kéretnék.

Utazó, ki fűszer és rokoncikkkel eladásban nagy gyakorlatlal rendelkezik, állást változtatna lehetőleg cluj központtal. Az egész országot látogatná. „Perfekt román-magyar-német” jelégere a kiadóba.

Közszobás komfortos lakást keresek lehetőleg kertes házban szeptember 1-re. „Szep-tember” jelégere a kiadóba.

Esküvők, eljegyzések, harmóniások, színházrendezését vállaljuk itt háznál. Házhoz megyek, vidékre is. Jó ort. köser háziakhoz kihordásra is. Adlerné, Str. Gen. Geresca 7.

KEDD, 1938. JULIUS 26.

A világ leg-földrajz

Ausztráliában mo...
 egyszerűbb földrajz...
 kizárólag ugynevez...
 ezeket tízenhárome...
 vették fényképleme...
 legujabb muszaki...
 a sok kísérletezés...
 ket, hogy a legpo...
 csak a fényképező...
 maga csatlakoztat...
 Ausztráliában ol...
 lyeket feltérképez...
 gesen sikerült.
 sivatag, a másikon...
 másutt magas heg...
 lyeket mérőlecek...
 De a levegőből s mi...
 gyerekjáték s ami...
 zógépet találtak k...
 csak a tájat veszl...
 tárgyak és távols...
 azonnal kiszámít...
 A földrajzi felve...
 képezőgépek kenceje...
 tete ködön és pá...
 élesebben lát, min...
 len felvétel 13.000...
 méter kilométer á...
 mezre. Ha a lem...
 ják a műtermekb...
 amelyen még az a...
 tók!

Egy ausztrálai...
 ilyen földrajzi fel...
 közli: 3500 méter...
 összes levegőt sz...
 Négyezernél a m...
 munkáját. Nyocze...
 plüleg acél fala...
 ber uja odaragad...
 tás az ablakon...
 hegy és völgy, de...
 lehet kivenni, hol...
 látásával is nehéz

Tízzer méter...
 het megkülönbözt...
 ket. Tizenhárome...
 a fényképezőgépe...
 csolja a kis mot...
 mara beállításán...
 vörös villanylámp...
 a fényképező s a...
 való tartást kíván...
 zik a vízszintzót...
 kéletes vízintet...
 fényképezőnek. E...
 képezőgép már d...
 Két óra hosszá...
 nem is lehet ki...
 A gép leszál és...
 a negatívumok...
 terület szerepel...
 drámai pontossá...
 a Kék Hegyek t...
 llyen hatalmas f...
 áll... S a tárnak...
 télen megközelít...
 tán láthatók. M...
 logol észak felé...
 si banyu, egy...
 ennyire pontos r...
 gép, amely kön...
 az ausztráliai h...
 talán még soba...

— Időjárásjel...
 gyal intézet jele...
 kező időjárás v...
 az ország nyug...
 másutt, váltako...
 gaton, enyhe...
 lás, változatlan...
 esők, főleg nyu...

— Felhőszak...
 Yorkból jelent...
 kadások pusztít...
 retették a vete...

— Bezárták...
 templomot. Va...
 stülése szerint...
 utolsó moszkva...
 sőelőtt elzelt...

— Borzams...
 umbia főváros...
 évfordulóú...
 Boguta fennáll...
 nepi. Columbi...
 köztársasági e...
 akrobatikai...
 Adott pillanet...
 gépe lezuhant...
 közelében. Ha...
 tette, 104 me...

HIREK

A világ legesodálatosabb földrajzi atlasza

Ausztráliában most készült el a világ legesodálatosabb földrajzi térképgyűjteménye. Ez a földrajz- és földrajz-technikai intézet munkájának eredménye. A munka mögött a legújabb műszaki találmányok állnak, mert a sok kísérletezés arra vezette az illetékeseket, hogy a legpontosabb térképeket mégis csak a fényképezőgép tudja megrajzolni a maga csatlakoztatásával.

Ausztráliában oly területek vannak, amelyek feltérképezni eddig csak hozzávetőlegesen sikerült. Egy helyen áthatolhatatlan gesztenyeerdők, másutt hatalmas mocsársídvölgyek, másutt magas hegyek és mély völgyek, amelyek mérőlecekkel alig lehet megmértetni. De a levegőből mindezeket lemezzé venni egyszerűbb, mint ami a fontos, olyan fényképezőgépet találtak ki a tudósok, amely nemcsak a tájat veszi fel, hanem a rajta levő tárgyak és távolságok pontos méreteit is azonnal kiszámítja és megadja.

A földrajzi felvételekhez használatos fényképezőgép kényszerűen határozott méretű, tekintettel a ködön és páran is áthatol. Ötöszöretesebben lát, mint az emberi szem. Egyetlen felvétel 13.000 méter magasból egy hatvan kilométer átmérőjű területet rögzít lemezzé. Ha a lemezt megfelelően megmagyarázzák a műtermekben, oly éles képet kapunk, amelyen még az emberi lábnyomok is láthatók!

Egy ausztráliai pilóta, aki részt vett egy ilyen földrajzi felvételezésben, a következőket írta: 3500 méter magasságban a repülőgépet lassan levegőt szolgáltató nyílásait lezárták. Négyezernél a mesterséges fűtés megkezdte munkáját. Nyolcezer méter magasságban a repülőgép acél fala oly hideg volt, hogy az ember ujjja odaragadt, ha hozzáért. Egy pillanatra az ablakon át felé: odalenn csupa hegy és völgy, de a nagy távolságból nem lehet kivenni, hol vannak lakott telepek. Még látosóval is nehéz valami helyet felfedezni.

Tíz ezer méter magasságból már nem lehet megkülönböztetni a hegyeket és völgyeket. Tíz-három ezer méter magasan aztán a fényképezőgépek lépnek munkába. Bekapcsolja a kis motort, amely a hatalmas kamara beállításánál segít. A pilóta előtt vörös villanylámpa cikkan annak jeléül, hogy a fényképezőgép a gépnek vízszintes helyzetben való tartást kívánja. A pilóták mereven nézik a vízszintezőt s mikor a műszerek a tökéletes vízszintet mutatják, hátrafeleznak a fényképezőgépnek. Ebben a pillanatban a fényképezőgép már dolgozik is.

Két óra hosszat tart a felvételezés, tovább nem is lehet kibírni a rettentő magasan. A gép leszáll és másnap már meg is vannak a negatívumok. Öt ezer négyzetkilométernyi terület szerepel a képeken. A képek szinte ábrák pontosságát mutatják, mi történik a Kék Hegyek bizonyos körzetében. Egy helyen hatalmas füstfelhő: ott valami lángban áll... S a tárnabejáratok, a lakatlan, sivár, télen megközelíthetetlen völgyek egészen tisztán láthatók. Más helyen néhány ember gyalogol észak felé, mindegyiknek a hátán óriási batura, egy rádióadóállomás kellékei... Ennyire pontos munkát végzett a fényképezőgép, amely könnyedén megrögzítette azokat az ausztráliai helyeket, ahol eleven ember talán még soha sem járt!

— Időjárásjelentés. A bucaresti meteorológiai intézet jelentése szerint mára a következő időjárás várható: emelkedő légnemű az ország nyugati részeiben, lassu süllyedés másutt, váltakozó felhőzet, borús égből nyugaton, enyhe, határozatlan irányú légáramlás, változatlan hőmérséklet, helyi jellegű esők, főleg nyugaton.

— Felhőszakadások Amerikában. New Yorkból jelentik: Georgia államban felhőszakadások pusztítottak. A kiáradt folyók tönkretették a vetések nagy részét.

— Bezárták az utolsó moszkvai léngyel templomot. Varsóból jelentik: A PAT értesítése szerint orosz hatóságok bezárták az utolsó moszkvai léngyel templomot. Az utolsó templomát két hónappal zárták be.

— Borzalmas repülőszerelesség Columbia fővárosa négy százalékos fennállásának évfordulóján. Bogotából jelentik: Bogota fennállásának 400-ik évfordulóját ünnepli. Columbia fővárosának repülőterén a köztársasági elnök jelenlétében tegnap légikarobatikai gyakorlatokat mutattak be. Adott pillanatban Cesar Abadía főhadnagy gépe lezuhant a köztársasági elnök tribünje közelében. Harminchárom ember életét veszítette, 104 megsérült.

PURGEN DR. BAYER (PURGO) 25 dróbot tartalmazó eredeti dobozban, vagy 4 darabot tartalmazó próbadozban az ideális hashajtó

— Programot dolgoznak ki a légvédelmi készülékek kezelésének népszerűsítésére. Bucarestből jelentik: A légügyi minisztérium elhatározta, hogy aprólékos programot dolgoz ki a légvédelmi készülékek kezelésének népszerűsítésére. Minden intézmény, egyesület és magánszemély kiveheti részét a passzív légvédelmi propagandából az általános műsor keretében. Részt fognak venni a propagandában a Straja Tarii, az egyetemek, a vasutak, a megyei és községi hatóságok, stb. Előadásokat fognak tartani, rádió, újság-cikkek, filmek, stb. utján fogják a légvédelmi utasításokat propagálni.

Olcsó árusítás megkezdődött CONECTIO S. A.-nál CLUJ, Str. Memorandum 2. Üzletátalakítás miatt mélyen leszállított árak

Női mosóruhák	Lei 260—350
Női selymruhák	Lei 350—750
Női tavaszi kabátok	Lei 850—1000
Női szőrme télikabátok	Lei 1200—1500

— Különleges orosz csapattevéket állítanak fel háboru esetére a Velső rendfenntartására. Varsóból jelentik: Moszkvából érkező hírek szerint Vorosilof marsall rendelkezése speciális orosz csapatokat szerveznek a német „SS” egységekhez hasonlóan. Háboru esetén az így kiképzett csapatok nem vonulnak ki a frontra s az lesz a hivatásuk, hogy az ország belsejében rendet tartsanak.

— Lakóinak ahalkkifincsére felakasztotta magát. Budapestről jelentik: Sarlayné Sebestyén Klári, dr. Sebestyén Sámu lánya, budapesti lakásán az ahalkkifincsére felakasztotta magát. Bucsulevelet hagyott hátra, melyben többek között azt írja: „Anyuskám, nem bírom tovább. Kutyámat vigyék azonnal repülőgépen Brüsszelbe, a többivel csináljatok azt, amit akartok.” Sebestyén Klári öngyilkosságának híre nagy megdöbbenést és részvétet keletkezett a budapesti társaságban.

— Orvosi hír. Dr. Weinberger orthopaed szakorvos hazakezert.

— Az indiánok „kiszimatolják” a rádiumot (?). Egy évtizede sincs, hogy Kanadában, a Nagy Medve-tó környékén bőséges rádiumérc-telepeket fedeztek fel, melyek már azóta is jelentékenyen szaporították a kórházak rádiumkincsét. A környéken lakó indiánok természetesen már ismerik a rádium jelentőségét, tudják, milyen értéket jelent az a fehérek számára az alkalmuk volt figyelemmel kísérni a földtanudósok munkáját, amivel az érc lelőhelyei után kutattak. De mosolyognak rajta, milyen vesződséggel keresi a fehér ember a rádiumot, mikor ők — kiszimatolják! Legalább is így szól a kanadai tudósítás: Az ott élő indiánok között akadnak, akik állításuk szerint, szaglőrzéssel fel tudják fedezni az uránszurokérc hollétét. Ezek a vörösbőrűek azt erősítik, hogy a tópart egy bizonyos pontján, ahol a leggazdagabb erek egyikét találták, már rég érezhető egy bizonyos jellemző illat. A szakértők persze nem vették komolyan a dolgot, hiszen a rádium és vegyületei szagtalanok s a kérdéses helyen semmit sem lehetett a levegőben érezni. De akkor az indiánok kijelentették, hogy százötven kilométerrel távolabb van egy hely, ahol különös erősséggel jelentkezik a rejtélyes szag. A fehér tudósok odautaztak, most sem éreztek semmit, de azért nekialltek a kutatásnak és — valóban találtak rádiumot! Persze ez nem jelent annyit, hogy most már csakugyan az indiánoknak van igazuk és a rádiumnak valami különös, eddig figyelemre nem méltott jellemző illata van. Szó sincs róla! Ellenben tény, hogy a legtöbb rádiumtartamu helyen kénés gázokat is rejt a föld s ezek árasztják a jellegzetes illatot. Tudott dolog az is, meny nyíval érzékenyebb és finomabb az indiánok szaglőrzése, mint a fehér emberé s így nincsen kizárva, hogy a vörösbőrű ember még akkor is észreveszi ezt a kísérő kénés szagfoszlányt, amikor az olyan gyenge, hogy érzéketlenül hagyja a fehérek orrát.

Rheuma: Pöstyén

Kellemes oda- és visszautazás közvetlen gyorsvonatokon vagy repülőgépeken 5 órán át biztosítva, teljes visszarepülés 70% engedmény. Gyönyörű fekvés a Kárpátok tövében. Teljesen nyugodt fürdőélet. A fürdővendégek száma június 25-ig 387 volt. Júliusban: golf, tenisz, bridgeversenyek, pisztrángfalászat. 25 napos kura után költségmentes utazás a gyönyörű Kárpátokba 3 napos útidővel a Fátra hegyvidéken. Utazási és tartózkodási feltételek: Bureau Pistyan „Drogrom” S. A. Timisoara I. Piața Tepeș Vodă 1, vagy Bureau Pistyan E. Gábor Cluj, Str. Fântânele 7.

— Ertesítés. Anyakönyvi ügyekben naponta d. e. 9—0 óra közt tart hivatalos órát az Ort. Hitk. rabbisága és anyakönyvi hivatala.

— Október elsején nyílik meg Clujon a bábaképző tanfolyam. A clujai egyetemi klinikák szülészeti osztályán október elsején nyílik meg a bábaképző tanfolyam. A tanfolyamra szeptember 20-ig lehet beiratkozni. A jelentkezőknek legalább 4 elemi iskolai végzettségüket kell igazolniuk. A tanfolyamra való jelentkezésnél részletes tájékoztatást nyújt az egyetemi klinikák szülészeti igazgatósága, str. Mico 3. szám alatt.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

AZ URANIA MOZGO MUSORA:

Hétfő, kedd, szerda: A csalogány dala. A világhírű Alpar Gitta egyetlen filmje, melyben a művésznő szebbnél-szebb dalokat énekel.

A ROYAL MOZGO MUSORA:

Hétfőtől: Általános közövére visszahozta az év legnagyobb zenés filmjét Jean Macdonald és Allan Jones legszebb filmje a Tarantele. Németül beszélő film. A film hosszúságára való tekintettel az előadások pontosan 3, 5.10, 7.20 és 9.30-kor kezdődnek.

AZ OPERA MOZGO MUSORA:

Hétfő, kedd, szerda: Premier: Vészjel. Szenzációs kalandorfilm. Fősz.: Reginald Denny és Frances Drake.

AZ EDISON MOZGO MUSORA:

Hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek, szombat, vasárnap: Paradés világvárosi premier műsor: I. Stan és Bran a menyországba megy. Boris Karloff, a rejtelmek urának legújabb grandguignolja: A halál megbosszul. Borzalom, rettegés és szenzációk filmje. III—IV. Mickey Maus és híradó.

A SELECT MOZGO MUSORA:

Hétfő, kedd, szerda: Gyllkosság a nyílt tengeren. Szenzációs detektívdráma, főszerepekben: Lida Barrowa, Willy Birgel, Albert Schönhaas.

A THALIA MOZGO MUSORA:

Hétfő, kedd, szerda: Nagy premier! Mozart kisasszony. Danielle Darieux nagyszerű filmje. Csütörtöktől: Kettős premier műsor: I. A morfinista végzte. Fősz.: Marie Bell, H. Rollan. II. Kalózok. Izgalmas kalandorfilm.

A CAPITOL MOZGO MUSORA:

Hétfőtől: Minden idők legnagyobb filmje: Az esnapuri tigris. (A hindu siremlék I. része). Hangos változatban. 3 évig készült Indiában. Eredeti felvételek! Főszereplők: La Jana, Gustav Diessl, Hans Stüwe.

A MUNKAS MOZGO MUSORA:

Hétfőn és a következő napokon 3, 5, 7 és 9 órákor megnyitó előadás. Az évad legnagyobb filmje: LUKRÉCIA BORGIA. Monumentális rendezésű történelmi dráma. Műsor előtt két szilly symphonia és Híradó. Helyárak: 10 és 12 plus 5 lej.

SCHWARTZ MENYHÉRTNÉ

ort. zsidó leánynevelő intézete-internátusa

felvesz növendékeket az 1938—39-es tanévre. Évtizedes tapasztalat. Ideális központi fekvés. Mérsékelt díjak. Prospektus. Referenciákkal az oradeai orth. zsidó leánygimnázium igazgatósága szolgál.

Az intézet székhelye: ORADEA, Str. Ep. Clorogaria 8. Telefon 12-11.

— Egy fiatal talmudista tanulságos kalandja. Satumareról jelenti tudósítónk: A satumarei állomáson szolgálatot teljesítő Pop Romulus komiszárnak gyanus volt egy csomagokkal megrakott fiatal kis talmudista. Előállította a vasuti rendőrségre, ahol kiderült, hogy Grosz Sámuel helybéli ékszerész fia és most tért vissza Tasmádról, ahol a Teitelbaum Ch. Lázár alrabbi jesivájának tanulója volt és most szülei meglátogatására érkezett haza. A megejtett vizsgálat, amelyet a rendőrség a vámmal karöltve tartott, negatív eredménnyel végződött. Csempészárut nem találtak, azonban mégis nagy volt a csodálkozása Grosz Ferencnek, hogy annak dacára visszatartották jegyzőkönyv felvétel végett. Grosz Ferenc a kollégáitól különböző megbízásokat vállalt, többek között öt nyitott levelet, két csomagot, amelyben a kis satumarei talmudisták szüleihez küldték haza a szennyes ruhát kimosni és megfoltozni, valamint pénz átutalást. Az előhívott postatisztviselő jegyzőkönyvet vett fel az esetről, amelyet hivatalos uton áttettek a törvényszékhöz, azonkívül kötelezte Grosz Ferencet az általa vállalt megbízásoknak postán való továbbítására. A rendes taxának helyettesítésére a szászorsági ötszöri büntető törvénykönyv 105 lejt és a két egykilogramos csomagért per 84 lejt és pénz küldeményért 337 lejt fizetettek ki a megszeppent talmudista szülei. Grosz Ferenc ellen eljárás indult tehát, mert szíveséget akart tenni a vele együtt tanuló és lakó talmudistáinak.

— Orvosi hír. Kepesné dr. Welsfried Rozália fogászati rendelését megnyitotta. Str. Regele Ferdinand 16.

— Raktárakat építenek a gabonaértékesítés elősegítésére. Bucarestből jelentik: A gabonaértékesítés elősegítésére 2 milliárd lej értékben raktárakat fognak építeni az ország különböző részeiben.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

S. J. Carei-Mare. Az ottani viszonyok ismeretének hiányában, csak clujai viszonylatban tudunk megoldást ajánlani. Itt az egyik fordító iroda lefordítja és egy clujai közjegyző hitelesíti. Szükség esetén szívesen állunk nb. rendelkezésére.

H. N., B. M. A kérdésben pillanatnyilag teljes a bizonytalanság. Mindenesetre szíveskedjék megkísérlni, a költségkímélés azonban egyelőre ajánlatos.

G. M. Buzas. Nb. ügye jogtanácsosunk kezében van, aki direkt fog választani.

A. A., Arad. Levelét illetékes helyre továbbítottuk. Szíveskedjék néhány napig türelemmel lenni.

K. J. Marghita, W. J., Somcuta-Mare. Levélben válaszoltunk.

A transzilvániai zsidók és utazó urak találkozóhelye Clujon az újonnan nyílt

„CARMEL” orth. kóser étterem és büfé

Calea Regele Ferdinand 33. Regal kávéházzal szemben. Szíves pártfogást kér a Satu-Mare-ről elszármazott KESZTENBAUM-család. Pensió rendszer.

Tel. DU
TUDOSI
Posta
Tára postala
pláttá in un
No. 244716/92
16. Telefon:
Havonta 110,
évre 600, egy
fődre: Havo
félre 12,
Érdetsek di
„UJ KELET”
személyi adó
ja. Cikkek
törzs megjel

KEDD, 1933. JULIUS 26.

UJ KELET Legújabb hírek

Ha a csehszlovák kérdésben meg- hiusulnak a tárgyalások, Anglia lép fel közvetítőnek

Chamberlain nagy béketerve, Rudolf Hess és Bonnet békebeszède. A spanyol viszályban is közvetítés készül London és Párizs részéről

London, július 25. A párizsi királylátogatás nyomán rendkívül intenzív és sokoldalú béketevékenység indult meg a nemzetközi diplomáciában. A békeajánlatoknak és békeigéretnek napjait regisztrálja a világsajtó. Londoni jelentés szerint Chamberlain miniszterelnök nagyszabású béketervet dolgozott ki, Bonnet francia külügyminiszter Párizsban, Rudolf Hess, Hitler helyettese pedig Klagenfurtban tartott nagy békebeszédet. Ugyanekkor a nyílt városok bombázása ügyében Párizsban folyó nemzetközi értekezlet és az északi államok Koppenhágában ülésén külügyminiszterei is fontos határozatokat hoztak, amelyek ugyancsak a béke ügyét vélik szolgálni.

A párizsi „Le Temps” tudni véli, hogy Halifax és Bonnet külügyminiszterek egyöntetűen megállapították, miszerint jelentős mértékben enyhült az európai helyzet. A Le Populaire, Leon Blum szocialista organuma is megjegyzi, hogy ha Hitler komolyan gondolta Weidemannal és Dircksenel küldött békeajánlatát, úgy jelentős szolgálatot tett a béke ügyének.

Német és francia békebeszéd

Hess német birodalmi miniszter, Hitler helyettese, nagy beszédet tartott Klagenfurtban az 1934-ben elesett osztrák nemzeti szocialisták emlékére rendezett ünnepség keretében.

A német birodalom mai vezetői — mondotta Hess — nem gondolnak idegen nemzetek meghódítására, de azt sem engedhetik meg, hogy bárhol is bántódás érje a németeket. A német birodalom nem a megtorlás, hanem a megbékülés művét űrözi és bizik abban, hogy türelmessel el lehet hárítani a háború veszélyét.

Bonnet francia külügyminiszter a radikális párt intézőbizottságának ülésén tartott nagy beszédet, amelyben hangsúlyozta, hogy a párizsi angol-francia tanácskozások jelentős mértékben hozzájárultak a béke megszilárdításához és ezt Dirksen londoni német követ fontos közlései is előmozdították.

Chamberlain béketerve

A Sunday Morning című londoni lap tudni véli, hogy ha sikerül békés megoldást létrehozni a csehszlovák kérdésben, úgy azt követően angol-német barátsági egyezmény, az európai árucserérforgalom előmozdítását szolgáló kereskedelmi szerződések és az általános fegyverkezés korlátozására irányuló megállapodások megkötésére kerül sor. Ez volna állítólag Chamberlain békeprogramja, amely egyes verziók szerint a német gyarmati kérdés kedvező rendezését is kilátásba helyezi.

A News Chronicle értesülése szerint Chamberlain rövidesen Prágába küldi lord Runcimant, akinek állítólag az lesz a feladata, hogy tanácsokkal lássa el a prágai kormányt a szünetanemekkel való tárgyalások kapcsán. Hodzsa miniszterelnök ígéretet tett arra nézve, hogy nem hozza nyilvánosságra a nemzetiségi statutum szövegét mindaddig, amíg a szünetanemek vezetői nem tanulmányozták át alaposan a tervezetet.

Ha a prágai tárgyalások meg- hiusulnak...

A Times úgy véli, hogy Chamberlain és Halifax számolnak a prágai tárgyalások balsikerének lehetőségeivel is. Remélik azonban, hogy sikerülni fog békés meg-

oldást létrehozni. A Daily Telegraph is felveti a Prágával folyó tárgyalások kudarcának lehetőségét és ugyancsak rámutat arra, hogy ezzel a kérdéssel komolyan foglalkoznak Londonban. Valószínűnek tartják, hogy ebben az esetben Anglia lépne fel közvetítő félként és a közvetítés keretében az érdekelt hatalmaknak Londonba összehívandó értekezlete szolgálna.

Közvetítés a spanyol viszályban?

A Havas jelenté Londonból, hogy a spanyol kérdésben is közvetítés készül, melynek lehetősége és terve a párizsi királylátogatás alkalmával történt megbeszélések során is felmerült. Eszerint a spanyol köztársaságiak részéről nincs komoly akadálya annak, hogy még a tél beállta előtt megkezdődjenek a békéltető tárgyalások. A nemzetiek viszont nem hajlandók bele-
menni semmilyen közvetítésbe. Francoéknak az az álláspontjuk, hogy a háború be-

fejezésére az egyetlen lehetőség az ellen-ség teljes leverése. Erre vall az a körülmény is, hogy míg a köztársasági kormány kedvező választ adott a londoni benemavatozói konferencia határozataira, addig Burgos még nem is választott az angol kormány átiratára a külföldi önkéntesek elszállítását illetően.

A nyílt városok bombázása ellen

A nyílt bombázása ügyében alakult nemzetközi bizottság tegnapi ülésén több határozatot hozott. Az értekezlet különböző intézkedéseket és szankciókat javasolt a nyílt városok bombázása ügyében. Függeszék fel mindazon intézkedéseket, melyek megakadályozzák a légi elhárító fegyverek és készülékek szállítását. Nyújtsanak pénzügyi segílyt a megtámadottaknak és tiltsák be a fém- és a kőolaj-szállítást a támadók részére. Az önkéntesek elszállítását a köztársasági Spanyolország szá-

mára biztosítandó a szabad kereskedelmi forgalom.

Az északi államok magatartása

Az északi államok, Belgium, Dánia, Finnország, Luxemburg, Norvégia, Hollandia és Svédország külügyminiszterei Koppenhágában vasárnap kezdték meg fontos tanácskozásait, amelyekről kiadott hivatalos kommuniké rámutat arra, hogy a külügyminiszterek behatóan tanulmányozták a nemzetközi politikai helyzetet és egyöntetűen megállapították, hogy a helyzet még mindig aggasztó ugyan, de biznak abban, hogy a hatalmak vezetői mindent el fognak követni a napirenden lévő súlyos problémák megoldására.

Morgenthau Lebrun elnöklése

Nagy jelentőséget tulajdonít a világsajtó Morgenthau, az Egyesült Államok pénzügyminisztere párizsi tárgyalásainak Morgenthau tegnap kihallgatáson jelent meg Lebrun elnökkel, alkivel egy óra hosszát tanácskozott.

Hivatalos közlemény az angol és amerikai pénzügyminiszterek tanácskozásáról

Párizs, július 25. Marchandaux francia és Morgenthau amerikai pénzügyminiszterek tanácskozásainak befejezése után a sajtó részére az alábbi kommuniké adták ki:

Morgenthau és Marchandaux között barátságos eszmecsere folyt le, amelynek keretében megállapították, hogy a hámas pénzügyi egyezmény kifogástalanul működik és megállapították, hogy mindkét kormány kívánja az egyezmény további fenntartását.

lomban, a miniszterelnök képviselőjében pedig Bárczy államtitkár vett részt az ünnepélyes gyászmisén.

Gyászmiséket mondtak az elhunyt királyné lelküdvéért az említett fővárosokon kívül a következő városokban: Mexikó, Bern, Belgrad, Bled, Prága, Párizs, Varsó, Lemberg, Genf, Athén, Ruszcsuk, Szófia, Róma. Valamennyi gyászmisén megjelent a román követség személyzete, az illető kormányok képviselője, a román kolónia s a diplomáciai kar.

Ebéd a Mária királyné temetésére érkezett külföldi delegátusok tiszteletére

Bucurestiből jelentik, hogy Comnen külügyminiszter ma ebédet adott, amelyen résztvettek a Mária királyné temetésére érkezett külföldi delegátusok, katonai attasék és számos román tiszt, valamint polgári személyiség, akiket ezen kiküldöttek mellé rendelték ki.

Kitiltottak Németországból egy angol lapot

Berlin, július 25. A német hatóságok bizonytalan időre kitiltották Németországból News Chronicle című lapot. Jól értesült körök szerint a kitiltásra azért került sor, mert a lap több részletet közölt egy magas rangú német vezérkari tisztnek a spanyol hadseregről írott fejtételeiről.

Hatalmas méretű ünnepségek Moszkvában. Moszkvából jelentik: A Kremelben tegnap hatalmas méretű ünnepségek tartottak. A tizenegy szövetséges köztársaság képviselőit 35.000 sportoló vonult el Sztalin, Molotov, Kaganovics, Voroszlav, Kolinin, Ezsov és mintegy 100.000 főnyi közönség előtt.

Egy csernaui kisebbségi újságíró lelté Dobrowolski katowicei lengyel bírót. Csernauiból jelentik: Ma délelőtt Isiof Neue kisebbségi újságíró a Standard Reclam hírdetési vállalat 31 éves tulajdonosa két revolverlövést adott e Aldam Dobrowolski bukovinai eredetű katowicei lengyel bíróról. Dobrowolskit haldokolva szállították kórházba. Neuet, aki tettét állítólag fátékénységből követte el, elfogták.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefonszám: 18-80.

BUN DE IMPRELA

Két premier! Thalia Mozgó Két premier!
I. A morfinista végzete
Hatalmas francia társadalmi dráma. Fősz.: Marie Bell, Berval, H. Rollan
II. A kalózkod
Izgalmos kalendorfilm, a szezon legjobb modern kalózdramája.

Tehervonat és parasztszekér halálos- végü karambolja az oradeai sorompónál

Egy fuvaros súlyosan megsebesült, 14 éves fia pedig szörnyethalt

Oradea, július 25. (Az Uj Kelet tud.) Halálos szerencsétlenség történt vasárnap este 10 órakor az oradeai Maniu uca végén lévő sorompónál. Az Arad felől jövő tehervonat elütött egy parasztszekeret, amelyen egy közeli faluban lakó parasztagazda ült 14 éves fiával. A mozdony körülbelül 100 méternyire vonszolta maga után a szekeret, amelynek darabjai alól holtan húzták ki a 14 éves fiút, amíg apja halálosan megsebesült. A sorompó,

mint kiderült nem volt kivilágítva és nem volt leengedve, úgy, hogy a gazda gyanútlanul a sínre hajította szekereit, amelyeket elkapott az arra robogó aradi tehervonat. A halálos szerencsétlenség ügyében szigorú vizsgálat indult, mert ennél a sorompónál már két évvel ezelőtt is történt egy halálos szerencsétlenség. Akkor egy taxi és sörfője esett áldozatul.

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

Romanovici Demeter nagyherceg, a kenti herceg, Miklós herceg, Hohenzollern Ferenc József és Frigyes herceg, valamint Habsburg Antal főhercegek szállottak ki.

Pál herceg és Olga hercegnő, valamint Helén görög nagyhercegnő Curtea de Argesből a királyi különvonattal Pitestig mentek, ahonnan Belgrad felé vették útjukat. A kenti hercegi pár szintén hazautazott Londonba. Kritik herceg autón indult haza.

Megszűnt a zenetiltalom

Tegnap, amikor Mária királyné koporsóját leengedték a vajdák és királyok sirboltjába, az egész országban néhány percre megbénult minden tevékenység, a vonatok, hajók és más járművek leálltak.

Az elmúlt éjjel a pátriárka székesegyházában istentiszteletet tartottak Mária királyné lelküdvéért.

Mint Bucurestiből jelentik, máától fogva megszűnik a zenetiltalom, minden látványosság szabadon folyhat.

Gyásztiszteletok Istambulban, Moszkvában, Budapestén és a világ minden részében

Az istambuli ortodox templomban ünne-

pélyes gyásztiszteletet tartottak Mária királyné lelküdvéért. Az istentiszteleten megjelent a kormány képviselője, a köztársasági elnök első szárnysegéde, Alex Telemac román követ és a követség teljes személyzete s a diplomáciai kar tagjai.

A nagy királyné temetése napján ünnepélyes misét mondtak a moszkvai ortodox székesegyházban is, melyen megjelent a román követ és a követség személyzete s az orosz fővárosban akkreditált diplomáciai kar. A kormány szertartási irodájának igazgatója kifejezte a kormány és Litvinov részvétét a román követségnek a királyné halála alkalmából.

A temetés napjának reggelén ugyancsak ünnepélyes gyásztiszteletet tartottak Budapestén a tabáni városnegyedben levő görög keleti templomban. A gyászmisén megjelent Bossy román követ vezetésével a követség személyzete. A templom előtt Bossy követ fogadta Keresezetes-Fischer belügyminisztert, aki a kormányzót képviselte. A magyar kormány képviselőjében Bornemissza Géza pártügyi miniszter jelent meg a temp-